

VOKIETIJOS LB VALDYBOS INFORMACIJOS

Informationsblatt der Litauischen Volksgemeinschaft in der Bundesrepublik Deutschland e.V.

Nr.3 (500)

2001 spalvis / Oktober 2001

Kiekvienas dalyvaujame civilizacijų dialoge

Neregėtai žiauri rugsėjo 11-osios teroro akcija prieš JAV, tapusi nepaskelbto karo prieš civilizaciją ir demokratiją iššūkiu, tebekauso visų planetos žmonių dėmesį, kelia užuojautą tūkstantinėms aukoms ir visai amerikiečių tautai. Skaudžiai pamatėme, koks pažeidžiamas yra pasaulis, kai net taikios šiuolaikinės technikos laimėjimai tampa politinių, tautinių ar religinių fanatikų ginklu.

Lietuviams ši tragedija skaudi ne vien tik bendražmogiškąja prasme. JAV daugeliui mūsų tautiečių yra tapusios antrąja tėvyne. Amerika nuosekliai palaikė Lietuvos valstybės nepriklausomybės bylą, nuo jos lemiamo žodžio priklausys, kada ir ar apskritai Lietuva įstos į NATO. Lietuvos Prezidentas V.Adamkus teroro aktų metu buvo vienintelis JAV sostinėje viešąsias užsienio valstybės prezidentas.

Išpuolio kaltininkai vis ryškiau numanomi tarp islamo fundamentalistų. Tačiau jei kas skaitė Koraną, nieko bloga jame neįžiūrėjo. Bet juk ir Biblija nemoko blogo, tad kodėl Šiaurės Airijos katalikai ir protestantai kalbasi tik smurto, teroro

kalba? Tai ne religijų prigimtinė nuodėmė. Tai fanatizmo praktika.

Viena aišku - krikščioniškasis ir musulmoniškasis pasaulis turės pagaliau rasti taikaus sambūvio receptą. Geriausia atsvara fanatizmui turi būti religijų ir kultūrų dialogas.

Kaip nebūtų apmaudu pripažinti, tačiau ir XXI amžiuje žmonijai vis dar reikia iš naujo mokytis bendrauti be neapykantos. Pavyzdžio šitam pirmiausia tikimasi iš iškiliausių politikų. Tačiau ir kiekvienas mažiausias šio pasaulio žmogelis gali ir turi prie to prisidėti, kad nesubjuotų rugsėjo 11-osios teroro aktu patyręs žmonių ir ypač skirtingų kultūrų atstovų nepasitikėjimas vienas kitu, įtarumas svetimajam.

"Lietuvis yra lojalus savo gyvenamajam kraštui. Lietuvos santykius su nelietuviu nustato artimo meilė ir pagarba kiekvieno žmogaus laisvei, garbei, gyvybei, sveikatai ir turtui," - moko mus Lietuvos Charta.

Pranešimų vokiškoje spaudoje apie lietuvių Vokietijoje ir kituose Europos kraštuose įvykdytus kriminalinius nusikaltimus, deja nestinga. Mes tikriausiai ne-

pajėgsime kiekvieną blogų užmačių turintį tautietį sulaikyti nuo jo pasirinkto žingsnio. Bet šiandien mes, užsienio lietuviai, turime suprasti: kiekvienas iš mūsų esame atsakingas ne tik už mūsų Tėvynės Lietuvos vardą ir garbę pasaulyje, bet ir už tai, kad mums svečios šalies šeiminkai nežūrėtų į kiekvieną svetimą kaip į priešą. Juo daugiau skaitome apie tautiečių nusikaltimus mums svečioje šalyje, juo labiau turime stengtis demonstruoti teigiamą lietuvių, užsieniečio, svetimtaučio paveikslą. Dialogas su kita kultūra šiais laikais dažnam prasideda savo šeimoje su kitataučiu sutuoktiniu, bet negali ir neturi tuo apsiriboti.

Lietuva ir lietuviai nuo seno buvo didelės tolerancijos šalis, plačiai atvėrusi duris įvairiausioms kultūroms ir religijoms, net jeigu už kai kuriuos Antrojo pasaulinio karo įvykius su žydų tautos atstovais šiandien tenka gėdytis ir apgailėtauti. Ir šį pavasarį Vilniuje vykusio tarptautinės konferencija civilizacijų dialogo klausimu rodo, kad mūsų valstybė yra pasiryžusi ir toliau laikytis šios istorinės tradicijos. Padėkime jai, tinkamai ją reprezentuojami visame pasaulyje, visuose kraštuose.

Premija gimnazijai

Didžioji pirmutinė Lietuvių fondo dr. Antano Razmos vardo premija švietimo srityje, dotuota 25.000 \$, liepos mėnesį buvo paskirta Vasario 16-osios gimnazijai. Ši vienkartinė švietimo premija buvo skiriama organizacijai arba asmeniui, kuris 2000 m. švietimo srityje ypatingai pasitarnavo lietuvių išlaikymui užsienyje, Lietuvoje, Karaliaučiaus krašte, stiegiant lietuviškas mokyklas ar Lietuvos universitetuose, tobulinant valstybinę kalbą bei švietimą.

Premijai apsvarstyti buvo pakviesti šeši švietimo žinovai: trys iš Lietuvos (prof. dr. E.Aleksandravičius, dr. D.Kuolys ir dr. R.Motuzas) ir trys iš išeivijos (dienraščio "Draugas" vyr. redaktorė D.Bindokienė, R.Kučienė ir prof. dr. V.Kelertienė). Premijos skyrimo komisijai vadovavo PLB švietimo komisijos pirmininkė R.Kučienė.

Buvo gauta 14 paraiškų. Iš jų pirmavo penkios. Po diskusijų ir kelių balsavimų nutarta ją skirti Vasario 16-osios gimnazijai. Premija bus iškilmingai įteikta Lietuvių fondo metinio pokylio metu lapkričio 3 d. Čikagoje.

M.Šmitienė

Lemiamas žodis priklauso rinkėjams

Rugsėjo mėnesį rinkimų į VLB tarybą komisija patvirtino tarybos kandidatų sąrašą, kuris buvo išsiuntinėtas visiems rinkėjams susipažinti. Tačiau sąrašas labai mažai pasako apie kandiduojančius į svarbiausią mūsų bendruomenės organą. "Informacijos" nusprendė ateiti rinkėjams ir kandidatams į pagalbą ir suteikti pastariesiems galimybę pristatyti lietuvių visuomenei Vokietijoje.

Ta proga kiekvienam tarybos kandidatui buvo pateikta vieninga anketa, atsakymuose į kurią jis turėjo progos ne tik pranešti savo personalinius duomenis, bet ir išsakyti nuomonę kai kuriomis aktualiomis temomis.

Šių atsakymų pagrindu yra paruošti sekančios 6 su puse mūsų žiniaraščio puslapių. Kiekvienas kandidatas turėjo lygias galimybes pasinaudoti šia pristatymo proga - ne visiems gal vienodai tai pavyko, ne visi vienodai ją išnaudojo. Kandidatai turėjo visišką atsakymų laisvę, t.y. neprivalėjo atsakinėti. Todėl kai ateis laikas apsispręsti, už ką Jūs atiduosite savo balsus

rinkimuose, prašome žiūrėti ne vien į skambius ar kuklius žodžius, bet ir į darbus ir pasirengimą jų imtis.

Kandidatams buvo pateikti šie klausimai:

1. *Ką Jums duoda dalyvavimas VLB, kodėl Jūs tapote / esate jos narys, kaip Jūs asmeniškai iki šiol reiškitės VLB veikloje?*

2. *Kodėl, Jūsų nuomone, lietuviai užsienyje turi telktis / nori telktis / telkiasi / tokias organizacijas kaip VLB, VLJS ir pan. Vokietijoje ir kituose kraštuose?*

3. *Ką Jūs manote apie ligšiolinę VLB veiklą - bendrai istorijos bėgyje / pastarąjį dešimtmetį / pastaraisiais metais?*

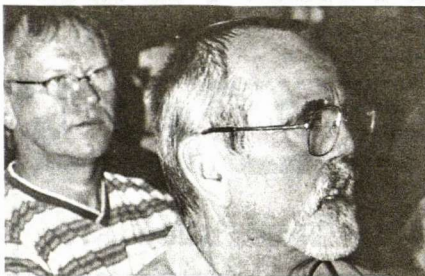
4. *Ką norėtumėte / galėtumėte pasakyti apie paskutinįjame tarybos suvažiavime bendruomenės nariams iškeltus diskusijai klausimus:*

a) *dėl VLB pavadinimo vokiečių kalba pakeitimo?*

b) *dėl solidarumo mokesčio dydžio ir paskirstymo tarp apylinkės ir centro pakeitimų?*

c) *dėl kitų svarstytų klausimų?*

5. *Ką sieksite pakeisti, patobulinti, įvesti naujo VLB veikloje, tapę VLB tarybos nariu?*

Romualdas Žaliukas ir Vilius Lėnertas per gimnazijos jubiliejines Jonines š.m. vasarą.

ROMUALDAS ŽALIUKAS

Gimė 1953 12 19 Bad Zwischenahn, gyvena Rudersberge netol Stuttgarto. Dipl. dizaineris. VLB veikloje dalyvauja nuo 1970 m., Romuvos apylinkės narys.

1. VLB veikloje dalyvauju, nes esu lietuvis. Mano indėlis - kaip dipl. dizainerio: pvz. padedu sukurti grafinius simbolius ypatingiems renginiams.
2. Lietuviai užsienyje telkiasi į organizacijas ieškodami arba norėdami išsaugoti savo identitetą.
3. Gan veikli ir savim pasitikinti.
- 4.a) Būtų gerai "Litauische Gemeinschaft in Deutschland e.V."
- b) Siūlyčiau 50% / 50%.
5. Išlaikyti senus idealus.

VILIUS LĖNERTAS

Gimė 1937 m. balandžio 9 d. Klaipėdoje. Gyvena Stegen miestelyje netol Freiburg. Gamtos mokslų daktaras, klinikinės chemijos specialistas, dirba Freiburg universiteto vaikų klinikoje. Į Vokietiją atvyko 1945 m. būdamas vaikas, tėvams traukiantis nuo fronto. Vokietijos lietuvių bendruomenės narys nuo 1960 m., Romuvos apylinkės narys.

1. Man tai yra vienintelė proga susitikti ir bendrauti su lietuviais Vokietijoje, mat Freiburg apylinkėse jų kaip ir nesama. Mano asmeninis indėlis į VLB veiklą tamprausiai yra susijęs su Vasario 16-osios gimnazija ir jos išlaikymu, tačiau turiu ir kitų pareigų. Jau daug metų esu Vokietijos lietuvių bendruomenės tarybos narys, vienas iš Lietuvių kultūros instituto steigėjų bei ilgametis vedėjas pavaduotojas, Vasario 16-osios gimnazijos kuratorijos ir kontrolės komisijos narys.
2. Jau praeityje buvo aišku, kad tokios organizacijos tiesiog būtinos lietuvių išlaikyti. Ir dabar jos yra lygiai taip pat naudingos visų kartų ir bangų išsiviams, ypač norintiems, kad ir jų vaikai nesuvokietėtų. Vokietijoje pažymėtinas tamprus ryšys tarp VLB ir gimnazijos, jos praktiškai net negalėtų viena be kitos egzistuoti.

Be to gimnazija yra nepaprastai svarbi, ruošiant lietuviškąjį jaunimą - iš Vokietijos ir Lietuvos - keliui į Europą.

3. Nuo pat įkūrimo VLB yra nepaprastai daug nuveikusi, daugiausia bent jau Europoje. Mes galime teisėtai didžiulius, būdami jos nariais.
- 4.a) Pritariu bendruomenės pavadinimo pakeitimui vokiečių kalba.
- b) Naujas solidarumo įnašo paskirstymas tarp centro ir apylinkių, tikiuosi, gal pagyvins apylinkių veiklą, jose bus labiau rūpinamasi jų rinkti.
- c) Paskutiniąjame VLB tarybos suvažiavime taip pat buvo kalbama ir apie Vasario 16-osios gimnazijos reikalus. Šia tema aš gal ir pasikartosiu, tačiau ji tikrai yra nepaprastai svarbi. Tai tikrai geriausias būdas čia besimokantį lietuvių ir vokiečių jaunimą ugdyti Europos dvasia. Jeigu girdejęte apie Goethes instituto veiklą ir žinote, kaip ją vertina vokiečiai savo kultūros propagavimui ir sklaidimui pasaulyje, tai tikriausiai suprasite mano palyginimą: Vasario 16-osios gimnazija savo reikšme yra geriau nei geriausias Goetes institutas.
5. Aš tikiuosi, kad artimiausiais metais (išėjęs į pensiją) galėsiu dar daugiau dėmesio skirti gimnazijos reikalais.

PETRAS NEVULIS

Gimė 1951 04 03 Bamberge, gyvena Freiburge. Dipl. bibliotekinikas, dirba Freiburg universitete. VLB veikloje dėka savo tėvų dalyvauja nuo pat mažens.

1. Esu VLB tarybos ir Vasario 16-osios gimnazijos kuratorijos narys.
2. Kad neužmirštų savo kalbos, kultūros. Bendruomenė yra savotiškas tautiečių susitikimų forumas. Vokietijoje jai dar tenka ir nepaprastai svarbi Vasario 16-osios gimnazijos išlaikymo pareiga.
3. Ji informuodavo vokiečius apie Lietuvą, buvo susitikimo platforma, padėdavo lietuviams susitvarkyti svetimame krašte bei rūpinosi Vasario 16 gimnazijos išlaikymu.
- 4.a) Pavadinimą vokiškai reikėtų pakeisti, kadangi vokiečiams "Volksgemeinschaft" neskambus žodis, tačiau negalima pamiršti ir su tuo susijusių išlaidų.
- b) Planui, kad apylinkėms tektų didesnė dalis lėšų, pritariu.
- c) Gimnazijos išlaikymas man atrodo taip pat labai svarbus svarstytas klausimas. Su ja juk glaudžiai susijęs ir tolesnis Vokietijos lietuvių bendruomenės likimas.
5. Toliau rūpinsiuos Vasario 16-osios gimnazijos likimu.

ROBERT SCHNEIDER

Gimė 1960 07 16 Kaune, gyvena Karlsruhe. Inžinierius, dirba MTU Aero Engines. Į Vokietiją atvyko 1971 m., kartu su tėvais (tėvas vokiečių kilmės). VLB narys nuo 1981 m.

1. Svarbiausias paskatas dalyvauti VLB veikloje yra galimybė bendrauti su kitais lietuviais. Į VLB įstojau baigęs Vasario 16-osios gimnaziją 1981 m. Šokau lietuvių tautinių šokių grupėje Hamburge, vėliau Munchene. Esu Muncheno LB pirmininkas.
2. Manau kad šis klausimas labai platus ir įvairus ir aš jo čia neįstengsiu išnagrinėti. Įkuriant VLB/PLB priežastys ir tikslai buvo kitokie, negu jie šiandien yra.
3. Veikla buvo gera ir emigrantams reikalinga. Manau, kad pastaraisiais metais ji pasikeitė ir dar daugiau turėtų keistis. Apie tai tarybos susirinkimuose jau daug buvo kalbėta ir diskutuota.
- 4.a) Gal ir teisingai.
- b) Visai teisingai, jau seniau apie tai reikėjo diskutuoti.
- c) Daugiau drausmingumo, tvarkos posėdyje.
5. Ateitis parodys. Reikia bendrai apgalvoti visą bendruomenės veiklą, atsinaujinti, pažvelgti į ateitį.

ROMAS ŠILERIS

Gimė 1946 03 15 Tauragėje, gyvena Frankfurt/M., tarnautojas. Į Vokietiją atvyko būdamas vaikas, kaip vokiečių kilmės pilietis. Frankfurt apylinkės pirmininkas.

1. "Nervinau žmones"...
2. Neišvengiamas dalykas didelė užsienyje gyvenančių lietuvių bendruomenė.
3. Reikia keisti veiklą: labiau integruoti Vokietijoje gyvenančius tautiečius, kelti žmonių pasitikėjimą.
- 4.a) Reikia būtinai keisti į "Gemeinschaft" be "Volk"!!!
5. Lietuviai turi gerai jaustis Vokietijoje!!! P.S. Kitais metais Frankfurto knygų mugėje Lietuva kaip Gastland turės daug darbo. Reikės padirbėti su atsakingaisiais. Buvau 3 savaites Lietuvoje. Baisu. Susilauksim dar daug žmonių atvykstant, ypač jaunų. Esama prognozių, kad apie 0,5 mln. dar paliks kraštą. Todėl ir kandiduoju, nes naujai atvykusiems reikės pagalbos, bent jau moralinės...

**ANTANAS
KARČIAUSKAS**

Gimė 1974 12 14 Vilniuje, dabar gyvena, dirba ir studijuoja universitete ekonomiką Kólne. Į Vokietiją atvyko 1992 m. mokintis Vasario 16-osios gimnazijoje. Į VLB priimtas 1994 m., bendruomenės, LKI ir V.-16 gimnazijos renginių aktyvus dalyvis yra jau nuo 1992 m. Aktyviausiai dalyvauja Romuvos apylinkės veikloje, taip pat - Kólno / Bonnos apylinkės renginiuose.

1. *Narystė ir dalyvavimas lietuvių bendruomenės veikloje atlieka keletą funkcijų:*
 - a) *Suburiančioji: visus, kurie nėra indiferentiški, suburia aplink tam tikrą idėją: būtent, prisidėti prie lietuvių tautos ir valstybės pažangos; duoda apčiuopiamą atramos tašką, gimdant veiklos idėjas ir užmačias, kuriant savo profesinius planus; uždega ir pastiprina skeptikų ir trumparegių slopinamą ryžtą prisidėti prie Lietuvos raidos. Kiekvieno nario kad ir mažiausias žingsnis ta kryptimi veikia kietais kaip idėjų ir ryžto multiplikatoriaus.*

b) *Švietėjiška: neleidžia užmarštin nugrimzti tautai svarbiems įvykiams ir asmenims; suteikia galimybę bendraminčių rate paminėti ir švęsti tautai svarbias datas; pranešimu, paskaitų, publikacijų ir kitomis formomis atlieka šauklio ir ugdytojo vaidmenį.*

Asmeniškai reiškiasi bendruomenėje, dalyvaudamas metiniuose renginiuose, pamaldose, Europos lietuviškųjų studijų savaitėse, dalyvavimu ir skaitytomis paskaitomis Ateitininkų federacijos veikloje (apie Lietuvos ir Vokietijos jaunimą ir apie globalizaciją), dalyvavimu ir skaityta paskaita Vokietijos lietuvių jaunimo sąjungos politiniuose seminaruose (apie lietuvių ir tarptautinę migraciją).

2. *Lietuvių užsienyje ir bendrai žmonių, vedinų tam tikro tikslų rato, telkimasis yra išdava racionalios įžvalgos, kad sutelktos pajėgos daugiau įgali nei pavienės rankos. Kiekvienas asmuo, esantis neindiferentiškas Lietuvos laisvės ir raidos idėjoms, turi savų "įrankių", vedančių link tikslo. Bendruomenė čia tamauja šių*

"įrankių" transparentijai, mainams, papildymams, jų išbandymui ir harmoningam panaudojimui.

3. *VLB veikla iki 1991 m. buvo grindžiama Lietuvos išlaisvinimo ir valstybingumo pripažinimo tikslais. Ar ir kada šie faktai būtų įvykę be VLB ryškios veiklos, galime tik spekuliuoti. Plačios veiklos dėka, kurioje V.-16-osios gimnazijos išlaikymą ir Lietuvos Katalikų Bažnyčios parėmimą tenka paminėti išskirtinai, šie tikslai buvo pasiekti. Ekonominė raida, europinė integracija, valstybės struktūrų modernizavimas bei lietuviškumo išlaikymas naujosios migrantų bangos tarpe nušviečia dabartinės turiningos veiklos gaires. Veiklos, kuri pasireiškimo galimybių suteikia tiek jaunimui, tiek patyrusiems veteranams.*

- 4.a) *Siūlau trumpinti į "Litauische Volksgemeinschaft in Deutschland e.V."*
- b) *Įsigaliojus gryniesiems eurams suapvalinti iki 15 eurų. Padalinimas tarp apylinkės ir centro galėtų būt 50% ir 50%.*

5. *VLB veiklos rėmuose siekčiau Lietuvos Respublikos vadovaujančiam aparatui priešpastatyti vienareikšmišką opozicinę liniją, nukreiptą prieš biurokratizmą, užimamų pozicijų išsaugojimą ir nukreiptą į struktūrinės kaitos bei lietuvių humaninio kapitalo (tekančio į užsienį) išsaugojimą.*

**VALDAS
JELIS
(ŽIELYS)**

Gimė 1965 10 14 Šilutėje, gyvena Hagenė. Išsilavinimas aukštasis, dirba evangelikų bažnyčios tarnautoju Ha-

gen-Haspe bendruomenėje-parapijoje. Į Vokietiją atvyko 1990 m., kviečiamas giminių. Nuo tada aktyvus lietuvių renginių dalyvis ir organizatorius, VLB narys nuo 1996 m. Hageno apylinkės pirmininkas, taip pat bendrų su Kólno-Bonn, Mülheim apylinkėmis renginių organizatorius.

1. *Dalyvavimas VLB veikloje (duoda) ima daug laiko. Mano misija, kultūrinė organizacinė veikla padeda žmonių integracijai Vokietijoje bei supratimui, kad "žmogus ne vien duona gyvas!"*
2. *Lietuviai kaip ir kitų tautų atstovai telkiasi į tautines bendruomenes, nes čia jiems daug kas artima, miela, sava svetimame krašte.*
3. *Padėkos ir pagarbos verti žmonės, kurie aukojasi VLB labui ir tikslams. Dėkui!*
- 4.a) *"Litauische Gemeinschaft in Deutschland e.V." gut!*

- a) *Siūlau nuo kiekvieno renginio 5% surinktų pinigų skirti centrui, nes pvz. mūsų renginiuose dalyvauja ir daug lietuvių, nenorinčių tapti VLB nariais.*
5. *Pageidauju daugiau aktyvių žmonių mūsų veikloje!*

JÜRATĖ NÖTHEN

Gimė 1957 02 18 Vilniuje, gyvena Troisdorfe. Išsilavinimas aukštasis, verslininkė, dirba privačioje firmoje "Jūratė Trend & Trade". Į Vokietiją atvyko 1990 m., ištekėjusi už vokiečio. VLB - nuo 1990 m., Bonn-Kólno ap. pirmininkė.

1. *Gyvendama svetimame krašte, svetimoje tautinėje terpėje, jaučiu poreikį bendrauti su to paties tautinio mentaliteto žmonėmis. Smagu su bendraminčiais ir entuziastais kartu organizuoti lietuviškus susibuvimus, kurių metu užsimezga naujos pažintys, atbunda prisiminimai.*
2. *Todėl kad būtent tokiose organizacijose jie gali vėl pasijusti savimi, tarp kitų tokių pačių, su bendra istorija, bendromis dainomis, bendru jūmoru. Tai suteikia žmogui jaukumo ir pilnavertiškumo jausmą.*
3. *VLB yra nepaprastai reikalinga ir labai puiku, kad ji tokia veikia.*

- a) *Pritariu.*
- b) *Solidarumo mokestis - "amžina" diskusijų tema. Kai kuriems mokėtojams 24,- DM - didelė asmeninio biudžeto dalis, kurios sunku atsisakyti, o veiklos organizatoriams - juokingai mažas indėlis. Šių lėšų vargiai užtenka pašto išlaidoms, jau neminint "Informacijų" rengimo ir siuntimo. Gal šis leidinys, kuris tampa įdomiu, įvairiapusišku ir profesionaliu turėtų būti prenumeruojamas už atskirą mokestį? Surinkto solidarumo įnašo paskirstymas tarp apylinkės ir centro - taip pat subjektyvus klausimas: vienose apylinkėse surinktų pinigų toli gražu neužtenka renginiams finansuoti, kitose tų renginių būna mažiau.*
5. *Labai norėčiau panaikinti tą nematomą, bet visgi jaučiamą ribą tarp senosios emigracijos ir naujosios.*

**NIJOLĖ VALERIJA
WINDSZUS**

Gimė 1942 08 16 Kaune, gyvena Ratingene. Pirmosios. Į Vokietiją atvyko 1994 m., ištekėjusi už Vokietijos piliečio. VLB veikloje dalyvauja nuo 1996 m., Mülheimo-Eseno apylinkėje.

1. *Dalyvavimas VLB veikloje sumažina psichologinę įtampą ir ilgesį savam kraštui. Kartu su kunigu Ričardu Rutkausku subūrėme gana gausią Mülheimo a.d. Ruhr grupę.*
2. *"Lietuviais esame mes gimę, lietuviais turime ir būt..."*
3. *Atliko nepaprastai reikšmingą ir didelio organizuotumo reikalaujantį darbą.*
- 4.a) *Pritariu pasiūlymui.*
- b) *Apylinkei 80%, centrui 20%.*
5. *Sunku atsakyti. Tai priklauso nuo daugelio faktorių.*

ELENA BALIULIENĖ

Gimė 1944 m. vasario 14 d. Pomeranijoje, gyvena Hamburge, dirba gydytojo padėjėja. Į Vokietiją pateko būdama kūdikiu, mat gimė paleliui, karo metu tėvams bėgant nuo artėjančio fronto, o su juo ir bolševistinio režimo. VLB narė nuo 1964 metų, dalyvauja Hamburgo apylinkės veikloje.

1. Dalyvaudama Vokietijos lietuvių bendruomenės veikloje, jaučiuosi tos didelės lietuviškos šeimos narė. Daug metų dirbau Hamburgo apylinkės valdyboje, buvau jos sekretorė, prisidėjau prie kiekvieno apylinkės renginio ir daugiau kaip 30 metų vadovauju Hamburgo tautinių šokių grupei bei dabar dar padėdu.
2. Susitelkusiems į lietuviškas organizacijas galima geriau garsinti Lietuvos vardą ir išlaikyti lietuviybę.
3. VLB atliko labai didelį lietuviybės išlaikymo darbą, jis yra svarbus.
4. Solidarumo mokesčiai galėtų būti didesnis, nes tuomet įmanoma geresnė organizacijos veikla.
5. Didesnio bendradarbiavimo tarp VLB valdybos ir apylinkių.

ERIKA DAVIDAVIČIUS

Gimė 1962 m. spalio 2 d. Kaune, dabar gyvena Hamburge ir dalyvauja Hamburgo apylinkės veikloje. Išsilavinimas aukštasis, studijavo lietuvių kalbą ir literatūrą. Į Vokietiją

- atvyko 1991 m., VLB narė nuo 1992 m.
1. Bendravimą; vaikams - supratimą, kad lietuviškai kalbama ne tik su mama savo namuose. Dalyvavau rengiant Hamburgo lietuvių laikraštį "Laiškai / Briefe" 1992-1994 m.
 2. Bendravimo ir informacijos stoka.
 3. Paskutiniaisiais metais bendruomenės veikla atsigauja, kiek anksčiau buvo truputį prsnūdusi.
 - 4.a) Pritariu.
 - b) Pakeitimas reikalingas. Bent jau per pusę reikėtų skirti visas pajamas.
 - c) Peržiūrėti ir solidarumo mokesčio dydį.
 5. Norėčiau įkurti mokyklėlę vaikams Hamburge, bet viena daug nenuveiksi, reikalinga ir kitų pagalba.

DALIA HENKE

Gimė 1973 m. spalio 28 d. Klaipėdoje, gyvena Hamburge. Šiuo metu studijuoja BWL (Betriebswirtschaftslehre), yra būsima Diplom - Kauffrau (dabar rašo diplominį darbą, baigti žada ateinančių metų sausio mėnesį). Kartu dirba firmoje Hauni Maschinenbau AG (rengimų tabako industrijai projektavimas bei gamyba). Į Vokietiją atvyko 1992 m. dėl šeimyninių priežasčių, ištekėjus. VLB veikloje dalyvauja nuo 1995 m. Aktyviausiai reiškiasi Hamburgo apylinkėje.

1. Galimybė prisidėti prie lietuvių veiklos Vokietijoje, bendrauti, linksmintis ir net kartu liūdėti esant lietuvių būryje. VLB nare todėl ir tapau, nes norėjau įsijungti ir prisidėti prie lietuviškos organizacijos t.y. VLB veiklos, gyvendama ne Lietuvoje. Nuo pat įstojimo į VLB buvau išrinkta į Hamburgo apylinkės valdybą. Dabar taip pat esu Hamburgo apylinkės valdyboje ir vykdu kartu su kitais valdybos bei bendruomenės nariams mūsų apylinkės veiklą bei užduotis.
2. Todėl kad gyvendami užsienyje išlaikytų ir puoselėtų savo ir savo vaikų lietuviybę. Kartu ir kitus supažindintų su lietuviška kultūra, istorija ir tradicijomis. Organizacijų veikla yra daugiau pripažįstama, negu pavienių asmenų.
3. Didelis nuopelnas tų, kurie įkūrė ir įtelsino VLB ir gyvendami užsienyje sugebėjo puoselėti ir skleisti lietuviybę bei kovoti už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę. Pastaraisiais metais VLB įgauna kitą reikšmę, negu prieš 40-50 metų. VLB vysto labai reikšmingą veiklą Vokietijoje gyvenančių lietuvių naudai bei tarpininkaudama kultūriniuose, politiniuose bei ekonominiuose santykiuose tarp Lietuvoje gyvenančių lietuvių bei institucijų.

- 4.a) Pritariu, kad pavadinimas yra per ilgas, ir siūlau "Litauische Volksgemeinschaft in Deutschland e.V."
- b) Solidarumo mokesčio dydis turėtų būti apie 12 - 15 Eurų per metus. Paskirstymas tarp apylinkės ir centro turėtų būti toks: 70%-80% apylinkėi, 30%-20% centrui. Progai esant, skatinti ir motyvuoti žmones daugiau aukoti "Informacijų" leidimui bei gimnazijos išlaikimui.
- c) Būtų galima daugiau skatinti apylinkių veiklą, jeigu apylinkės (pvz. Šiaurės Vokietijos) tarpusavyje daugiau bendradarbiautų ir keistųsi bei naudotųsi esančia savo informacija bei turimomis galimybėmis. Organizuoti bendrus renginius: kvieštis bendrai menininkų, politikų ar kitų Lietuvos įžymybių bei bendrai skleisti informaciją apie Lietuvą bei Vokietijoje

gyvenančius lietuvius. Tokiu atveju būtų galima dalintis išlaidų našta bei daryti bendrą renginių, švenčių, susibūrimų ir t.t. reklamą.

5. Sieksiu
 - Patbulinti informacijos plėtimą bei bendradarbiavimą tarp apylinkių pvz. remiantis nauja technika, internetu.
 - Organizuoti ir vykdyti bendrus projektus su VLJS.
 - Gal būtų naudinga pravesti visu VLB nariu apklausą (panaši apklausa buvo pravesta Hamburgo apylinkėje).
 - Kiti planai jau aprašyti vienu klausimu aukščiau.

Nuotraukoje Hamburgo apylinkės valdybos moterys: iš kairės Vida Busse, Dalia Henke, Alicija Baliulienė, Laura Konrad ir Neringa Lesmann. Fotografavo K.Hatef.

VIDA BUSSE

Gimė 1951 m. sausio 27 d. Vilniuje, gyvena Hamburge. Išsilavinimas aukštasis, ekonomistė, šiuo metu niekur nedirba. Į Vokietiją atvyko 2000 m. rugpjūčio mėn., ištekėjusi už vokiečio. Nuo 2000 m. lapkričio mėnesio yra VLB narė, šių metų pradžioje buvo išrinkta Hamburgo apylinkės valdybos nare.

1. Svarbiausia, kad bendruomenėje galiau kalbėti savo gimtąja kalba, kaip bendruomenės atstovė galiu daugiau populiarinti mūsų gimtąją šalį Lietuvą.
2. Bendruomenėje yra labiau įmanomas natūralaus savo kalbos, kultūros ir tradicijų išlaikymas ir perdavimas kitoms kartoms.
3. Kai atidžiai susipažinau su VLB veikla, supratau, kad buvo ir yra daromas labai naudingas darbas tiek Lietuvai, tiek bendraujant ir su kitomis šalimis.
- 4.a) Aš pritariu dėl VLB pavadinimo vokiečių kalba pakeitimo.
- b) Aš pritariu, kad ateityje apylinkės turėtų teisę pasilikti 80% solidarumo mokesčio.
5. Norėčiau, kad kuo daugiau apie VLB veiklą sužinotų Lietuvoje, o Vokietijoje - būtų daugiau populiarinama Lietuva.

LAIMA LIPŠYTĖ

Gimė 1978 09 29 Darmstade, gyvena Hüttenfelde, studijuoja Controlling, Management und Unternehmensführung, Ludwigs-hafen Fachhochschule für Wirtschaft. Nuo 1997 m. aktyviai dalyvauja ypač VLJS bei Romuvos apylinkės veikloje.

1. Tiesiog "įaugau" į tą veiklą. Tėvai daug laiko atidavė veiklai Vokietijos LB man beaugant, tad vieną dieną ir aš taip pat pradėjau.
2. Susibūrė pokario lietuviai, kad galėtų išlaikyti savo kultūrą ir kovoti už Lietuvos laisvę ir gerovę. Lietuva jau laisva, bet dar yra daug ką nuveikti dėl jos gerovės, ir, mes čia galime daug prisidėti.
3. Manau, kad visuomet buvo prasminga veikla, o asmeniškai galiu atsiliiepti tik

apie paskutinį dešimtmetį, ir tai tik kelis metus mačiau tą veiklą jau šiek tiek suaugusiom akimis. Manau, kad sugebame padėti Lietuvai, kad prisidėjome prie politinio spaudimo Vokietijoje, kai Lietuva siekė nepriklausomybės, kad VLB padeda Lietuvos miestams, ligoninėms, vaikų ir senelių namams rasti ryšių su Vokietijos miestais ir piliečiais, per kuriuos susilaukia daug pagalbos.

4. Apie VLB persistruktūravimą galiu pasakyti, kad VLB pasikeitė, sugebėdama puikiai prisitaikyti ir įtraukti naujuosius išveivius.
5. Aš manau, kad yra labai svarbu palaikyti ir stiprinti ryšius su Lietuvos lietuviais. Yra žmonių, kurie akivaizdžiai bando mus su Lietuvos piliečiais susikuriant - nežinia kodėl. Bet tik jei būsimė vieningi, galėsime sėkmingai dirbti už Lietuvos gerovę. Taigi esu už tai, kad ir toliau mūsų bendruomenė spręstų naujų išveivų įtraukimą į veiklą ir sieksiu tobulinti šį veiklos barą.

ARMINAS LIPŠYS

Gimė 1937 05 14 Lietuvoje, gyvena Hüttenfelde. Išsilavinimas vidurinis, dabar pensininkas. Į Vokietiją atvyko kaip vaikas su šeima 1941 m.

VLB narys nuo 1968 m., dalyvauja Romuvos apylinkės veikloje.

1. Buvimas VLB nariu yra, mano nuomone, savaime suprantamas. Nekeliu klausimo, ką man duoda VLB. Buvau narys, VLB tarybos ir valdybos narys.
2. Bendruomenėje yra lengviau išsaugoti tautiškumą ir ką nors nuveikti.
3. Ji pasiteisino.
- 4.a) Nieko nekeisti.
b) Daugiau turėtų likti apylinkėms.
5. Reikalui esant, esu pasiryžęs daryti atitinkamus sprendimus.

DR. VINCAS BARTUSEVIČIUS

Gimė 1939 m. Vilkaviškyje, gyvena Wittliche miestelyje. Sociologijos magistras, istorijos daktaras, dirba Wittliche apskrities profesinėje technikos mokykloje ir Rheinland-Pfalzo krašto policijos mokykloje. Į Vokietiją atvyko 1944 m., priartėjęs vokiečių-sovietų karo frontui. VLB narys faktiškai nuo jos įsikūrimo 1959 m. Baigęs Vasario 16 gimnaziją ir pradėjęs studijuoti dalyvavo Vokietijos lietuvių studentų organizacijose VLSS ir VSAS, vėliau Jaunimo sekcijoje. Gyveno dažniausiai vietovėse, kuriose mažai lietuvių ir todėl apylinkės nebuvo. Yra bendruomenės centro sąrašė.

sutelkęs 6 didelius vaistų transportus; skaitytos paskaitos tautiniui ir kt. švenčių proga centriniuose renginiuose ir beveik visose Vokietijos lietuvių bendruomenės apylinkėse; nuo 1966 skaitytos mokslinio pobūdžio paskaitos Europos lietuviškųjų studijų savaitėse, LKI suvažiavimuose, jaunimo seminaruose, konferencijose, kongresuose.

1. Dalyvavimas VLB veikloje duoda jausmą, kad bendrauju su savo tautiečiais - tai mums buvo visa laiką svarbu. 1967 - 1968 VLB valdybos reikalų vedėjas ir jos "Informacijų" redaktorius; 1967 - 1974 istorijos ir visuomenės mokslų mokytojas Vasario 16 gimnazijoje; 1968 - 1974 Vasario 16 gimnazijos kuratorijos reikalų vedėjas. 1969 - 1974 VLB tarybos narys (1973 - 1974 tarybos prezidiumo sekretorius); 1978 - iki šiol VLB tarybos narys (1978 - 1980 tarybos prezidiumo sekretorius); 1980 - iki šiol VLB valdybos narys (nuo 1984 vicepirmininkas); 1982.11.07 - iki šiol Fondo Vasario 16 gimnazijai remti valdybos vicepirmininkas; 1981 - iki šiol Lietuvių kultūros instituto narys-steigėjas ir nuo įsteigimo jo vedėjas. Kiti darbai: 1990 - 1992 suorganizuotas LKI vėjus "Vaistai Lietuvai",

2. Mūsų nuostata buvo, kad lietuviai turėtų išlikti lietuviais ir palikę savo tėvynę, turėtų skleisti lietuvišką kultūrą savo gyvenamajame krašte ir dėti pastangų, kad Lietuva atgautų laisvę. Kodėl - tuo klausimu yra prirašyta daug straipsnių ir knygų. Kam įdomu, lai pasiskaito.
3. Kiekviena veikla yra salygojama turimais žmonių ir finansų resursais. Jeigu ji buvo tokia, kokia buvo, tai reiškia - tokias turėjome galimybes.
4. Bendruomenės širdis yra apylinkė. Reikės stiprinti apylinkių veiklą ir ypač įjungti naujai iš Lietuvos atvykusius tautiečius.

TOMAS BARTUSEVIČIUS

Gimė 1966 08 23 Tübingene, gyvena Dreis. Dipl. ekonomistas, Autohaus Raiffeisen administracijos vedėjas. VLB veikloje dalyvauja nuo 1983 m.

1. Įaugau natūraliai į lietuvišką bendruomenę ir jos veiklą, todėl specialaus pagrindimo man nereikėjo. Neklausiu, ką man duoda VLB, bet daugiau svarstau, ką aš galiu jai duoti, kuo prisidėti prie bendro darbo. Buvau VLJS pirmininkas (1988-1991), Vokietijos atstovas trijuose PLJ kongresuose, VLB tarybos narys (1994-1999), VLB valdybos reikalų vedėjas (1994-1999), Pasaulio LB valdybos vicepirmininkas (1998-2001).
5. Bandysiu ir toliau pagal išgales prisidėti prie bendrų darbų, ypač svarstant naujus bendruomenės uždavinius naujomis sąlygomis, kai vis daugiau lietuvių iš Lietuvos atvyksta į Vokietiją. Būtų galima, jei jie greitai prarastų ryšį su savo tautiečiais.

ELENA KAUFMANN

Gimė 1945 02 21 Šelvėnuose Šiaulių rajone, gyvena Manneime. Išsilavinimas aukštasis, mokytoja Vasario 16 gimnazijoje. Į Vokietiją atvyko 1977 m. kartu su vokiečių kilmės vyru. VLB narė nuo 1980 m., dalyvauja Romuvos apylinkės veikloje.

1. Buvau Lübecko apylinkės valdyboje, sekretore, Romuvos apylinkės sekretore, 11 metų buvau VLB valdybos sekretore, keletą metų VLB taryboje.
2. Neprarasti savo tautiškumo, neištripti tarp kitataučių, išlaikyti sau ir vaikams lietuviškumą, tradicijas...
3. Atliktas didžiulis darbas politinėje srityje, jungiant, informuojant, skatinant neužmiršti, kuo esame gimę, ką turime perduoti.

GINTARAS RUČYS

Gimė 1963 m. vasario 13 d. Prienuose, dabar gyvena Hüttenfelde. Išsilavinimas aukštasis, muzikas, dirba muzikos mokytoju Vasario 16-osios gimnazijoje. Į Vokietiją atvyko kartu su šeima 1998 m. gruodžio mėnesį tikslu dirbti Vasario 16-osios gimnazijoje. Vokietijos lietuvių bendruomenės narys nuo 1999 m., dalyvauja Romuvos apylinkės veikloje.

1. Į Vokietijos lietuvių bendruomenę įstojau norėdamas prisidėti prie lietuviškos veiklos Vokietijoje. Nuo 1999 metų esu Romuvos apylinkės valdybos narys, nuo 2000 metų - Vokietijos lietuvių bendruomenės valdybos narys.
2. Už Lietuvos ribų gyvenančius lietuvius telkti į tokias organizacijas skatina noras išlaikyti savo tautinį identitetą, kalbą, papročius, istoriją ir t.t. bei nenoras paskesti kosmopolitinio pasaulio vandenį.
3. Vokietijos lietuvių bendruomenė - viena veikiausių bendruomenių Europoje nuo

EDMUNDAS JANKŪNAS

Gimė 1955 07 13 Radviliškyje, gyvena Hüttenfelde. Išsilavinimas aukštasis, kultūrinio ir švietimo darbo vadyba ir organizavimas, dirba Vasario 16-osios gimnazijos bendrabučio vedėju. Į Vokietiją atvyko su šeima 1994 m. tikslu dirbti gimnazijoje. Vokietijos lietuvių bendruomenės narys nuo 1994 m. Aktyviai reiškiasi Romuvos apylinkės veikloje bei organizuojant renginius Hüttenfelde, skirtus visiems VLB nariams.

1. Manau, kad kiekvienas bendruomenės narys, siekiantis ne tik išlaikyti, bet ir puoselėti lietuvių savo šeimoje, tarp čia gyvenančių ar naujai atvykstančių lietuvių, gali ir turi visas galimybes kuo nors prisidėti prie aktyvaus bendruomenės gyvenimo. Asmeniškai man dalyvavimas bendruomenės gyvenime daugiau ar mažiau iki šiol buvo susietas su informacinio-organizacinio veikla VLB taryboje ir valdyboje, kuriu nariu esu nuo 1995 m. Šia patirtimi gal būt bent maža dalimi ir ateityje galėsiu prisidėti prie bendruomenės gyvenimo.
2. Priežastį šiam telkimuisi yra daug. Viena iš jų, gal būt vienijanti beveik visus - tai nostalgija Lietuvai ir noras savo bei savo vaikų gyvenimą svetur susieti su lietuviška aplinka, kuri sąlygoja gimtosios kalbos, tradicijų bei papročių išsaugojimą. Kita priežastis - daugiau pažinti savo ar savo tėvų kraštą, formuoti objektyvų Lietuvos įvaizdį užsienyje, savo žiniomis ar labdara padėti Lietuvai. Be to naujai atvykusių lietuvių ryšys su bendruomenė - tai galimybė lengviau prisitaikyti naujoje aplinkoje, susirasti darbą, greičiau susitvarkyti savo buitį.
3. Lietuvai atgavus nepriklausomybę, užsienyje gyvenantys lietuviai daugiau turi

pat jos įkūrimo. Pastaraisiais metais ypač daug buvo nuveikta, o svarbiausia - ji nepalūžo, nutraukus valstybinį finansavimą.

4. Siūlomas naujas pavadinimas vokiečių kalba yra trumpesnis, be to labiau atitiktų šiuo metu Vokietijoje susiklosčiusią politinę situaciją. Dėl solidarumo mokesčio sakyčiau taip: kadangi centro pareiga yra tarnauti apylinkėms, tai ir mokesčiai pirmiausia turėtų tarnauti apylinkių poreikiams. Dabartinis solidarumo mokesčio

santykis yra keistinas apylinkių naudai. Aš pritariu, kad ieškoma būdų surinkti tiems mokesčiams, manau, kad siūlomi pakeitimai turėtų padėti suaktyvinti pačių apylinkių veiklą.

5. Pritraukti daugiau jaunų žmonių, aktyvinti ryšius su Lietuvos tarnybomis, kurių pareiga rūpintis ir užsienio lietuvių reikalais, rasti būdų, kaip atgaivinti kai kurių apylinkių veiklą. Be to žmonės turėtų gauti daugiau informacijos apie Lietuvą.

Grupė kandidatų į Vokietijos Lietuvių bendruomenės tarybą. Iš kairės į dešinę: Edmundas Jankūnas, Elena Kaufmann, Angelė Vikčinskienė, Antanas Šiugždinis, Gintaras Ručys, Andrius Šmitas ir Marija Dambriūnaitė-Šmitienė. Fotografavo R. Tesna.

galimybių sutelkti savo pastangas lietuvių stiprinimui išeivijoje. Todėl šalia kitų šiandien svarbiu VLB uždaviniu turėtų būti efektyvesnė lietuvių, atvykusių su naująja banga, paieška ir visokeriopos pagalbos jiems organizavimas. Gal būt tikslinga būtų bendruomenėje turėti žmonių, gerai susipažinusių su Vokietijos įstatymais, išmanančių teisę, kaupiančių informaciją apie įsidarbinimo galimybes Vokietijoje. Nežiūrint kartais skirtingo gyvenimo reiškiniių matymo bei vertinimo, būtinas ir abipusis supratimas bei tolerancija, tiek iš čia gyvenančių, tiek iš naujai atvykusių tautiečių pusės. Jeigu mums rūpi bendruomenės gyvastis ir ateitis, mes turime dėti visas pastangas į ją pritraukti kuo daugiau naujų, lietuviškai veiklų atsidavusių žmonių.

4. Visiškai pritariu naujai apylinkių finansinio atsiskaitymo su VLB centru tvarkai. Esu už tai, kad 70-80 % apylinkėse surinkamo solidarumo mokesčio būtų paliekama apylinkėms. Tai būtų viena iš skatinimo formų apylinkių veiklai vystyti, iš dalies pagyvintų ir bendruomenės narių suinteresuotumą mokėti solidarumo mokesčių. Pavadinimas gali būti pakeistas, gali išlikti kolkas, koks yra. Keičiant pavadinimą reikia turėti omenyje, kad tai bus susiję ne tik su organizaciniu darbu, bet ir

su tam tikromis išlaidomis, o juk pinigų bendruomenėi šiuo metu ir taip labai stinga. Šiandien VLB taryba ir valdyba, manau, turi kur kas svarbesnių uždavinių.

5. Dalinai į tai atsakiau 2, 3, 4 punktuose. Svarbiu VLB tarybos uždaviniu laikyčiau "mirštančių" apylinkių gaivinimą ir - ypačiai - visokeriopos pagalbos organizavimą naujai besikuriančioms apylinkėms. Glaudesnius ryšius ateityje norėtusi plėtoti tarp VLB ir kitų Europos šalių lietuvių bendruomenių, organizuojant bendrus renginius, įvairias akcijas Lietuvos siekiams paremti, pasikeičiant patirtimi bei informacija. Konkrečiai tai galėtų būti bendros pastangos tam, kad Lietuva kuo greičiau būtų priimta į Europos Sąjungą ir NATO. Vokietijos valdžiai nutraukus bendruomenės finansavimą, VLB taryba bei valdyba šiandien turėtų matyti aiškią viziją, iš kokių šaltinių ateityje bus finansuojamas VLB valdybos leidinys "Informacijos", tokie svarbūs bendruomenės gyvasčiai renginiai, kaip Kultūros instituto suvažiavimai, Europos lietuviškųjų studijų savaitės, VLB darbuotojų suvažiavimai, centrinis Vasario 16-osios minėjimas ir kt., kokia galėtų būti jų tolesnė perspektyva.

MARIJA DAMBRIŪNAITĖ-ŠMITIENĖ

Gimė 1954 m. kovo 25 d. Niujorke (JAV), gyvena Hüttenfelde. Yra baigusi Marylando universitetą, 1976 metais atvyko į Vokietiją dirbti mokytoja Vasario 16-osios gimnazijoje. Vokietijos lietuvių bendruomenės narė nuo 1977 metų, aktyviausiai dalyvauja Romuvos apylinkės veikoje.

1. *Neišskojau bendruomenės veikloje jokios naudos. Anksčiau priklausiau JAV lietuvių bendruomenei, tad atvykusi į Vokietiją automatiškai įsijungiau į Vokietijos LB. Tokį supratimą, pareigą dalyvauti lietuvių bendruomenės veikloje man įdiegė tėvai. Buvau Vokietijos lietuvių jaunimo sąjungos valdyboje, Romuvos apylinkės valdyboje, VLB krašto valdyboje, dirbau 4-ojo Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso ruošos komitete, esu Romuvos LB apylinkės revizijos komisijoje, Vokietijos LB taryboje ir PLB valdyboje. Nuotraukomis ir rašiniiais informuoju lietuvius iševijos spaudoje apie Vasario 16-osios gimnaziją ir VLB veiklą.*

2. *Susitelkę jie nori bendrauti su kitais lietuviams savo krašte, neatitolti nuo Lietuvos ir išlikti lietuviams.*

3. *Pokario metais buvo daug VLB apylinkių, jos stipriai veikė, turėjo daug narių. Laikui bėgant apylinkių pradėjo mažėti ir narių skaičius jose taip pat. Bet aš nepasakyčiau, kad veikla dėl to labai susilpnėjo. Daug apylinkių ir toliau ruošė minėjimus, daug kur vyko demonstracijos už Lietuvos laisvę, buvo įsteigtas Lietuvių kultūros institutas prie krašto valdybos, suruošti ir didesnio masto renginiai - Europos lietuvių dienos, 4-asis Pasaulio lietuvių jaunimo kongresas, Europos lietuviškųjų studijų dienos, vaikų vasaros stovyklos... Dabar kai kurios apylinkės vėl atgijo, o kitos naujai įsisteigė. Tai yra trečios bangos (kaip sakoma) lietuvių dėka. Bendrai Vokietijos lietuvių bendruomenės veikla gyvyje neblogai - reikia tik visuomet turėti angažuotų vadovų ir aktyvių narių.*

4.a) *Aš už tai, kad liktų kaip yra.*

b) *Pritariu šiam pakeitimui. Jį įvykdžius, tikiuosi, apylinkių išdės pasipildys, gal nariai mieliau užsimokės nario mokesį, kai matys, kad didesnė dalis pinigų lieka jų apylinkėi.*

5. *Ieškosiu būdų, kaip pritraukti dar daugiau naujai atvykusiųjų iš Lietuvos į bendruomenę bei įtikinti naujosios VLB tarybos narius, kad jie turi daugiau padėti bendruomenės valdybai, kai ji ruošia didesnius renginius, kaip pvz. Vasario 16-osios minėjimus, Vokietijos lietuvių bendruomenės darbuotojų suvažiavimus ir kt. Nes dabar dar dažnai būdavo, kad vieni dirba, o kiti tik atvažiuoja (jei išvis atvažiuoja) į renginius kaip svečiai.*

ANGELĖ VILČINSKIENĖ

Gimė 1956 m. gegužės 1 d. Brilone, gyvena Heidelberge, dirba mokytoja Vasario 16-osios gimnazijoje. Į bendruomeninę veiklą įsijungė apie 1974 m. kaip Vokietijos lietuvių jaunimo sąjungos narė, buvo Vokietijos lietuvių jaunimo sąjungos valdybos narė.

2. *Visi drauge galime daugiau nuveikti.*

VYTAS LEMKE

Gimė 1975 09 08 Toronte (Kanadoje), gyvena Manneime. Baigė matematikos, anglų ir vokiečių kalbų studijas, ruošiasi stoti į kalbotyros daktarantūrą Manneimo universitete ir lygiagrečiai dirba matematikos mokytoju Vasario 16-tosios gimnazijoje. Užaugo Vokietijoje. VLB narys nuo 1992 m. Dalyvauja Romuvos apylinkės veikloje.

1. *Tapau bendruomenės nariu, nes esu lietuvis, gyvenantis iševijoje, o bendruomenė duoda progą pabendrauti su lietuviams bei pasireikšti lietuviškoje veikloje. Žiūrint į Vokietijos lietuvių jaunimo sąjungą kaip oficialią VLB dalį, jau nuo 1996 metų aktyviai dalyvauju jos veikloje. Esu Vokietijos lietuvių jaunimo sąjungos valdybos narys nuo 1996 metų, nuo 1997 iki 1999 metų buvau pirmininku, be to*

Vokietijos lietuvių jaunimo sąjungos atstovas IX-ame ir X-ame Pasaulio lietuvių jaunimo kongresuose.

Šiuo metu esu XI-ojo Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso, kurio viena dalis vyks Vokietijoje (Hüttenfelde), ruošos komiteto pirmininkas.

2. *Aš manau, kad žmonės, kurie laiko save lietuviams, nenori "paskęsti" svetimoje aplinkoje (kalbos ir kultūros atžvilgiu). Lietuviškos organizacijos suteikia galimybę palaikyti tą lietuviybę per veiklą, renginius, susitikimus ir kt.*

3. *Aš manau, kad bendruomenė yra nuveikus labai didelių darbų, pvz. Vasario 16-tosios gimnazijos be Vokietijos lietuvių bendruomenės nebūtų dabar.*

4.a) *Visiškai sutinku su pasiūlymu pakeisti.*

b) *Sutinku su valdybos pasiūlymais pakeisti paskirstymą bei padidinti mokesį.*

5. *Mano manymu jaunimas yra per mažai atstovaujamas Vokietijos lietuvių bendruomenės taryboje. Dirbdamas jaunimo sąjungoje, turiu daug kontaktų su Vokietijos lietuvių jaunimu. Norėčiau perduoti tą patirtį ir naujų perspektyvų į Vokietijos lietuvių bendruomenės darbą.*

Dabartinės VLB TARYBOS NARYS ir KANDIDATAS

MEČISLOVAS E. BUIVYS

Sveikinu demokratėjiną VLB ir džiaugiuosi, pirmą kartą gaudamas galimybę oficialiai išsakyti savo rinkimines nuostatas "Informacijose".

Kas mane pažįsta, tam apie mane nieko aiškinti nebereikia. Todėl ši informacija skirta rinkimų pradžiojams.

1. *Kodėl vyksta rinkimai į "TARYBĄ", o ne pvz. "Seimą"? Ogi todėl, kad balsavimai čia vyksta panašiai kaip LTSR Aukščiausioje TARYBOJE, t.y. beveik visuomet 99,9% UŽ. (Kas netiki, gali patikrinti protokolus.) Aš jau ir dabar taryboje balsuoju ir, jeigu per netyčią vėl išrinktu, ateityje balsuosiu teisingai, t.y. "UŽ".*

2. *Kodėl aš kandiduoju?*

Pirmiausiai man reikia gauti pažymėjimą, kad aš esu VLB tarybos NARYS. Tokie pažymėjimai gali labai praversti Tėvynėje, kur nežinoma į žmogų, o beveik išimtinai į pažymas arba štampos.

Antra: aš pats nedėjau jokių pastangų, kad tapčiau KANDIDATU, tačiau mane vištieki IŠKĖLĖ centrinė ir žymiausia Romuvos apylinkė Hüttenfelde. Jau dabar aš žinau, KAM ir kaip turiu būti dėkingas. Dėl to, vykdydamas pirmame punkte nurodytą tradiciją, balsuosiu teisingai, t.y. vis pasižiūrėdamas, kaip balsuoja IŠKILIEJI, nes slaptų balsavimų VLB taryboje beveik nebūna.

3. *Kodėl balsuoti už mane? Todėl, kad reikia užtikrinti VLB tarybos tradicijų tęstinumą ir neleisti naujiems "tarybukams" patekti prie MŪSŲ valdžios ir garbės. (Prie lovio čia niekas nesiveržia, nes mūsų lovy yra tuščias ir IŠRINKTIESIEMS nėra mokamas joks atlyginimas.)*

Didelis AČIŪ visiems RINKĖJAMS, balsuosiantiems UŽ mane.

ANDRIUS ŠMITAS

Gimė 1947 07 08 Süderbrarup miestelyje, gyvena Hüttenfelde. Įgijęs universitetinį išsilavinimą kaip dipl. mokytojas, šiuo metu yra Vasario 16 gimnazijos direktorius. Vokietijoje gyvena nuo pat gimimo, tačiau abu tėvai yra kilę iš Lietuvos. VLB narys nuo 1965 m., priklauso Romuvos apylinkėi.

1. *Negalvojau apie kokią nors asmenišką naudą, stodamas į bendruomenę. Paprasčiausiai jaučiau ir jaučiu pareigą įsijungti ir dalyvauti jos veikloje, dirbti bendram labui. Todėl joje priimdavau kiekvienas pareigas, jeigu tik mačiau, kad tai reikalinga. Virš 10 metų esu VLB valdyboje, prieš tai ilgą laiką dirbau VLJS, dar prieš tai Bendruomenės jaunimo sekcijoje. Vadovavau IV PLJ kongreso ruošai Europoje, ruošdavau jaunimo suvažiavimus, visuomet stengdavausi vokiečius apšviesti apie Lietuvą.*

2. *Manau, kad yra natūralu, kai to paties likimo ir tos pačios tautos žmonės jungiasi, kad galėtų geriau ginti savo interesus ir išlaikyti savo tapatybę.*

3. *VLB tarybų ir valdybų buvo labai daug. Ir visos tikrai stengėsi savo uždavinius gerai atlikti. Reikia prisiminti, kad niekas iš jų narių niekad negavo ir negauna jokio atlyginimo už savo darbą. Visi pasišventusiai dirbo. Buvo atlikta tokių didelių darbų, kaip Europos lietuvių dienos, Lietuvių chartos minėjimas, Europos lietuvių studijų savaitės. Ilgą laiką po nepriklausomybės atstatymo veikė bendruomenės išlaikomas Lietuvių informacijos biuras Vokietijoje, kuriam valdybos nariai padėjo megzti ryšius su vokiečių politikais. Buvo suruoštos įvairios demonstracijos, o ir dabar bandoma vokiečius įtikinti dėl būtinybės priimti Lietuvą į NATO ir Europos Sąjungą.*

4.a) *Lietuviškas pavadinimas geras. Vokiškas galėtų būti trumpesnis ir papastesnis.*

b) *Tikiu, kad apylinkėms po tokio pakeitimo geriau seksis surinkti įnašus, nes tai bus tiesioginis jų interesas. Taip pat apylinkės nariai, kurie apylinkėje daugiau jaučia bendruomenės veiklą, matys, kam tie pinigai reikalingi ir rūpestingiau juos mokės.*

5. *Reikia stengtis į bendruomenę įtraukti naujuosius ateivius iš Lietuvos. Yra sunku jiems konkrečiai materialiai padėti. Tačiau mes pvz. jų vaikams padedame, išlaikydami V.-16 gimnaziją. Ją lanko daug naujųjų ateivių vaikų. Gimnazija jiems gelbsti integruojantis į Vokietijos visuomenę, išvengiant asimiliacijos. Ateityje reikia pagalvoti apie stovyklų vaikams rengimą ir litanistinių mokyklų kūrimą. O svarbiausias konkretus uždavinys naujajai tarybai ir valdybai bus padėti jaunimui suorganizuoti 2003 m. PLJ kongresą, kurio dalis vyks Vokietijoje.*

ANTANAS ŠIUGŽDINIS

Gimė 1954 06 18 Sverdlovskė, Rusijoje, gyvena Hüttenfelde. Baigęs aukštesniąją prekybos mokyklą, dabar dirba banko skyriaus vedėju, *Volksbank Kreis Bergstrasse eG, Lampertheim*. Į Vokietiją atvyko 1960 m., būdamas vaikas. Vokietijos lietuvių bendruomenės narys nuo 1973 m. ir nuo tada dalyvauja VLB veikloje. Aktyviausiai - Romuvos apylinkėje.

1. *Dalyvavimas VLB duoda galimybę išlaikyti lietuvių kalbą ir kultūrą išsivijoje. Man išvis net nekilo klausimas dalyvauti ar ne VLB veikloje, stoti ar ne į bendruomenės narius. Nuo gimnazijos laikų dalyvauju lietuviškoje veikloje. Buvau IV Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso išdininkas, Romuvos apylinkės pirmininkas, Vasario 16-osios gimnazijai remti fondo išdininkas nuo jo įkūrimo dienos, VLB valdybos išdininkas (11 metų), Vasario 16-osios gimnazijos kuratorijos narys, Vokietijos lietuvių bendruomenės valdybos pirmininkas (3 metai).*

2. *Man atrodo, kad tik dirbant kartu vienam tikslui galima išlaikyti savo lietuviškumą, galima pateikti Lietuvos įvaizdį savo gyvenamajame krašte, padėti naujai atvykusiems susipažinti su kraštu, pabendrauti su kitais lietuviais.*

3. *Vokietijos lietuvių bendruomenė savo veikloje istorijos bėgyje neapsiribojo vien tik kultūra, bet ir daug pastangų įdėjo į švietimą ir į politiką. Įkūrė Vasario 16-osios gimnaziją ir kovojo už laisvą Lietuvą. Pastarąjį dešimtmetį VLB ir Vasario 16-osios gimnazija buvo vienos iš tų organizacijų, kurios atliko ne tik neoficialios ambasados pareigas, bet ir suorganizavo ir dabar dar padeda nukreipti dideles labdaras Lietuvai. VLB būstinėje buvo įkurtas ir informacinis centras, kuriam vadovavo Lietuvos Respublikos Seimo narys Antanas Račas. Pastaraisiais metais keitėsi veikla. Didesnio dėmesio reikalauja Lietuvos įstojimas į NATO ir į Europos Bendriją.*

4. *Pasaulis keičiasi, vyksta globalizacija ir taryba ir valdyba turi keisti savo pažiūras ir nusistovėjusius nuostatus. Dėl pavadinimo VLB vokiečių kalba, siūlomas pakeitimas būtų prisitaikymas prie dabartinės Vokietijos. Dėl solidarumo mokesčio galėčiau pasakyti, kad šiuo laiku nėra vienas per daug neturi pinigų ir apylinkės labai sunkiai verčiasi, ir šis pakeitimas joms duotų finansinę pagalbą.*

5. *Toliau sieksių Vokietijos lietuvių bendruomenės pavadinimo vokiečių kalba pakeitimo, pakeisti esamą solidarumo mokesčio formą, pritraukti kuo daugiau jaunų žmonių į bendruomenės veiklą, artimiau bendrauti su kitų Europos kraštų bendruomenėmis, gal net suruošti su šiomis bendruomenėmis bendrą renginį.*

Europos lietuviškųjų studijų savaitės moderatoriai Artūras Hermanas ir prof. Egidijus Aleksandravičius.

Visiems didesniems išsivijos renginiams persikėlus į Lietuvą, ir Europos lietuviškųjų studijų savaitė (ELSS) išdrįso šį žingsnį.

Mažėjantis dalyvių skaičius ir nutraukta Vokietijos federalinės valdžios vidaus reikalų ministerijos parama vertė VLB valdybą ir studijų savaitės moderatorius ieškoti išeities. Priimtas Vytauto Didžiojo universiteto išsivijos instituto pasiūlymas studijų savaitę pravesti Lietuvoje. Tuomi buvo garantuota jos tąsa ir išlaikytas pastovumas, abiem ligšioliniams moderatoriams prof. Egidijui Aleksandravičiui ir Artūriui Hermanui apsiėmus ruošti ir išsietinę savaitę. Tik šį kartą kaip rengėjas šalia VLB figūravo ir Išsivijos institutas, kuriam atiteko ir visa organizacinė našta.

Perkėlimas į Lietuvą buvo susijęs su tam tikra nežinia, ar atsiras Lietuvoje užtektinai dalyvių, ar bus įstengta išlaikyti savaitės charakterį ir ar šis renginys atneš ką nors naujo Lietuvai.

Moderatorių supratimu ELSS užduotis Lietuvoje būtų kaip tik stipriau pabrėžti išsivijos ir emigracijos rolę, svarstyti problemas, susijusias su Lietuvos integravimu Europoje ir tapti daugiau į Vakarus orientuojančios šviesuomenės forumu.

48-toji ELSS įvyko liepos 24-29 dienomis Kretingoje, žemės ūkio akademijos patalpose.

Nors bendrabutis, kuriame dalyviai gyvena, nepasizymėjo patogumais, bet tai jų neatbaidė. Sulaukta 51 nuolatinių arba ilgesnį laiką pasilikusių dalyvių (iš jų 14 iš Vokietijos ir 5 iš Amerikos). Prie jų dar prisidėjo pavienių paskaitų klausytojų, taip kad pranešimų klausėsi po 40-60 asmenų. Kvietimas į studijų savaitę išsivijoje buvo skelbtas viešai, šį Lietuvai kvietė atskiri asmenys, nes vietos Kretingoje buvo ribotos.

Studijų savaitės atidarymo vakare Tiškevičiaus rūmų salėje perskaitytas prezidento V. Adamkaus sveikinimas. VLB valdybos pirmininkas A. Šiugždinis apžvelgė ELSS nueitą kelią ir paaiškino perkėlimo į Lietuvą priežastis. Moderatoriai išryškino studijų savaitės koncepciją ir jų viltis, kad ELSS taps Lietuvos visuomenei svarbiu renginiu.

EUROPOS STUDIJŲ SAVAITĖ LIETUVOJE

Pirmoji pranešimą skaitė Vytauto Didžiojo universiteto docentė dr. Daiva Kuzmickaitė apie naujausios lietuvių emigracijos tendencijas. Per paskutinius 10 metų Lietuvą apleido 230.000 gyventojų. Dauguma persikėlė į Vakarų, daugiausia dėl ekonominių sumetimų. Ypač jauniems specialistams Lietuvoje sunku rasti darbo. Kiekvienas persikėlęs į kitą valstybę konfrontuoja su asmens tapatybės problema. Emigracija iš Lietuvos betgi yra kartu pasaulinės migracijos dalis. Paminėti ir migracijos pozityvūs reiškiniai, kaip ekonominė parama gimtam kraštui, susipažinimas su kita kultūra, kalbų išmokimas ir t.t. Dauguma migrantų su laiku grįš atgal. Lietuvoje apsigyvena kitų kraštų piliečiai, taip kad ir Lietuva, žiūrint pasauliniu mastu, duoda ir gauna.

Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto direktorius prof. Raimundas Lopata svarstė dabartinę Lietuvos padėtį, siekiant įstoti į NATO ir Europos Sąjungą. Globalizacija ryškiai liečia ir Lietuvą, kuriai saugumo sumetimais svarbu kuo greičiau patekti į NATO. Nors neužilgo Lietuva taps ES periferine valsybe ir net Amerikos forpostu Rytuose, bet jai visada liks svarbi Rusijos energetika, šiai svyruojant tarp karinės ir moderniosios politikos.

VDU docentas dr. Antanas Kulakauskas pateikė savo patyrimus su universiteto reformomis. Jis išryškino dabartinę universitetų padėtį po antrojo mokslo įstatymo. Studentų skaičius vėl padidėjo, įvesta trijų pakopų studijavimo sistema, sustiprinta universitetų savivaldybė, kuri tačiau dažnai pasireiškia kaip rektorių savivalda. Įvesti nauji studijų turiniai, dalis studentų patys apmoka savo studijas. Deja, reformos sunkiai įgyvendinamos, nes labai trūksta lėšų. Pasenęs personalas, dėstytojų interesai dažnai klaninio pobūdžio, vyksta kova dėl įtakos ir valdžios. Reformos vyksta daugiau iš viršaus. Bendrai bet kokios reformos Lietuvoje sunkiai įgyvendinamos.

Vilniaus universiteto ekonomikos dėstytojas dr. Sigitas Urbanavičius supažindino su verslo raida laisvoje Lietuvoje. Jis aptarė gero verslininko savybes ir palygino lietuvių verslininkus su kitų kraštų kolegomis. Jei Lietuvai išsilaisvinus verslininkai galėjo greitai ir daug uždirbti, nes visko trūko ir pirkėjų buvo daug, tai šiandien yra atvirkščiai: prekių daug, gi pirkėjų mažai. Eksperto svarba didėja, kadangi Lietuvos rinka yra maža. Šiandien reikia daug vadybos ir gero pasirošimo, norint gerai verstis. Lietuviams dažnai trūksta pasitikėjimo savimi, daug pesimizmo, bet bendrai Lietuvos verslininkai yra užtekinai veržlūs ir moka prisitaikyti prie kintančių sąlygų. Pranešimas pasižymėjo pozityviu žvilgsniu ir modernia dėstyto formos.

Jau tapo tradicija studijų savaitės vidury surengti simpozijumą, kuriame būtų gvildinama viena iš aktualesnių temų.

Šį kartą Mečys Buivis, Kristina Nikolajew, dr. A. Kulakauskas, dr. D. Kuzmickaitė ir pokalbio vadovas prof. E. Aleksandravičius diskutavo apie tautinį identitetą euroglobalizacijos fone. Bendro ir galiojančio atsakymo į tokią temą nebuvo galima laukti. Šiandien tautos jau nėra vienos kilmės ir kultūros deriniai. Plinta daugiakultūrinis tapatumas. Tai neaplenkia ir Lietuvos. Valstybių galimybės įtakoti tapatybę yra ribotos. Jos tegali nebent kovoti prieš kai kuriuos primetus globalizacijos reiškinis.

Jei pirmojoje studijų savaitės dalyje dominavo šiandieninės Lietuvos problemų svarstymai, tai antroje buvo sutelkti pranešimai, skirti daugiau istorinei praeičiai. Dr. Jūratės Kiaupienės žodžiais tariant: "šiandieninių problemų sprendimai glūdi visuomenės praeityje".

Penktadienio rytą dr. Jūratė Kiaupienė kalbėjo apie Lietuvos ryšius su Vakarų Europa XVI-XVII amžiuje. Iki XVI a. šaltiniai skurdūs ir mes nežinome, kad būta gana intensyvių ryšių. Iš vėlesnių laikų išlikę laiški ir dienoraščiai vaizdingai kalba apie Lietuvos kilmingųjų patirtis su Vakarais. Didikų vaikai vyko mokytis į Vakarų Europos universitetus ir dvarus. Su jais vyko didelės palydos.

Jie mokėsi kalbų, karinių ir dvaro dalykų. Lietuvos didikai labai gerai orientavosi Vakaruose, net turėjo savo informatorių Vakarų karalių dvaruose. Didikai ryškiai identifikavosi su Lietuvos valstybe, save vadindami lietuviais, nors kalbėjo lenkiškai. Bet ir Vakarai palaikė aktyvius ryšius su Lietuva ir buvo gana gerai informuoti apie skirtumus tarp Lenkijos ir Lietuvos šioje "dviejų tautų respublikoje".

Terapeutė ir religijotyro daktarantė Kristina Nikolajew iš Tübingeno svarstė Vytauto Kavolio jau ne kartą cituotą teiginį, kad lietuviai linksta į ištižimą. Paskaitininė laiko ištižimą kompulsijos neurozės forma. Ji išryškino neurozių susidarymą ir, pasitelkus istorinių pavydžių, įrodė, kad lietuviai yra mažiau linkę į neurozes, nei pvz. vokiečiai, ir kad lietuvių tauta net nėra pavė-

luotai susiformavusi kaipo tokia. Lietuviams trūksta nebent tikrovės supratimo ir jie kiek per daug mėgsta ieškoti magiško rojaus. Tad Kavolio teiginį galima laikyti nepagrįstu.

Studijų savaitė vykstant Mažosios Lietuvos pašonėje Kretingoje pritiko nors vieną paskaitą skirti šio krašto problematikai.

Klaipėdos universiteto sociologijos docentė dr. Arūnė Arbušauskaitė supažindino su klaipėdiškių optacija už Lietuvą 1939 m. Atsiėmęs Klaipėdos kraštą Vokietijos reichas leido gyventojams optuoti už Lietuvą ir persikelti į ją. 568 asmenys pasiprašė Lietuvos pilietybės. Daugelis iš jų buvo gestapo persekiojami, nors sutartyje tarp Vokietijos ir Lietuvos buvo pabrėžta, kad klaipėdiškiai nebus baudžiami už lietuvišką veiklą. Kai kurie klaipėdiškiai pasitraukė į Lietuvą dar prieš įžengiant vokiečių armijai. Lietuvai 1940 m. netekus laisvės nemažai optantų apsisprendė persikelti į Vokietiją, kai kurie iš jų buvo sovietų ištremti į Sibirą.

Paskutinį šios ELSS pranešimą pateikė Arthur Hermann apie lietuvių kultūros institutą, kuriam šiais metais sukanka 20 metų. Pirmoji pranešimo dalis spausdinama šiose "Informacijose", tęsinys - kitame numeryje.

Popiečiaus vyko iškylos į S. Daukanto ir M. Valančiaus gimtines, į Plungę ir į Klaipėdos kraštą. Kretingoje apžiūrėtas muziejus ir pranciškonų vienuolynas. Iškylose dalyvavo užtekinai puikių istorikų, tad jau

Studijų savaitės dalyviai kartu su Kretingos folkloro grupe Tiškevičiaus rūmų parke šoko ir linksminosi iki pat vidurnakčio.

autobuse keliautojams būdavo pristatomi lankomo krašto ypatumai. Vakarais bendrauta, dainuota ir šokta. Šeštadienio vakare Kretingos folkloro grupė atliko programą Tiškevičiaus rūmų parke ir iki vidurnakčio linksminosi kartu su studijų savaitės dalyviais.

48-ąją studijų savaitę jos dalyviai įvertino pozityviai. Dabar jau galima teigti, kad ELSS prigis ir prisidės prie atviros visuomenės kūrimo Lietuvoje.

*Artūras Hermanas
Nuotraukos Antano Šiugzdinio*

Iševija - tai lėtas merdėjimas tautine prasme. Iševiją galima lyginti su nepagydoma liga sergančių ligoniu: penkis metus gyvas - tai daug, dešimt metų - nuostabu, dvidešimt - jau mažas stebuklas. Taip ir Lietuvos kultūros institutas (LKI) minėjo savo penkmetį, dešimtmetį ir dabar dvidešimtmetį kiekvieną kartą su tam tikru nustebeimu ir džiaugsmu, kad dar gyvuoja, kad dar veikia. Ir vis šiek tiek lūkesčius tramdant. O tų lūkesčių netrūksta ir iš Vokietijos Lietuvos bendruomenės ir iš visos lietuvių visuomenės, jau nekalbant apie instituto valdybos ir narių planus ir kai kuriuos prašymus iš Vokietijos mokslinių įstaigų, o paskutiniame dešimtmetyje ir iš Lietuvos.

Lietuviško gyvenimo rūpesčiai

Kodėl Vokietijos Lietuvos bendruomenės valdyba prieš dvidešimt metų susigundė kurti kultūros institutą? Juk užteko rūpesčių išlaikyti Vasario 16-osios gimnaziją.

Jau tuomet bendruomenės narių skaičius nuolat mažėjo. Intelektualiųjų pajėgų stoka buvo taip akivaizdi, kad norint steigti institutą terasta tik trisdešimt tokia veiklai tinkančių asmenų. Pusė iš jų buvo supažindinti su įsteigimo idėja, septyni susidomėjusieji sutiko dalyvauti steigiamajame suvažiavime.

Mintis steigti kultūros institutą buvo ne nauja. Jau 1950 m. VLIKas buvo nusprendęs įrengti panašų institutą, bet prasidėjusi emigracija į užjūrius sujaukė planus. O kiek vėliau įsikūrusi Vokietijos Lietuvos bendruomenė (VLB) visą laiką buvo užsiėmusi gimnazijos išlaikymu. Kitai kultūrinei veiklai neužteko jėgų.

Bendruomenei neįstengiant, pavieniai asmenys kaip dr. Albertas Gerutis arba dr. Povilas Reklaitis patys kaupė privačias bibliotekas ir archyvinę medžiagą.

Įsteigimo mintį atnaujino dr. Kajetonas Čeginskas, apie 1975 m. persikėlęs iš Švedijos į Muncheną, kur jis vadovavo lietuviškoms "Laisvės" radijo laidoms. Studijų savaitėse ir VLB valdybos posėdžiuose jis drąsino kurti institutą platesnei kultūrinei lietuviškai veiklai Vokietijoje.

Dr. Čeginskas ieškojo ir atrado bendraminčių. Jis ir Vincas Bartusevičius sudarė pirmuosius konkrečius planus ir paprašė VLB valdybos paremti šią iniciatyvą.

Valdyba 1979 ir 1980 m. keletą kartų svarstė šį prašymą. Matė, kad lietuviškas gyvenimas silpnėja. Su viena išimtimi daugiau neveikė nei lietuviškos sekmadieninės mokyklėlės, nei šokių grupės. Tik retas vaikas namuose dar kalbėjo lietuviškai. Senoji dipukų generacija baigė išmirti. Nors nuo 1959 m. iš Lietuvos į Vokietiją vokiečių pilietybės teisėmis buvo atvykę per 10.000 naujų ateivių, tačiau jie nelabai šliejosi prie lietuvių bendruomenės. Ir Vasario 16-tosios gimnazijos ateitis buvo tuo laiku labai neaiški, jai grėsė pavojus užsidaryti. Tai

daugiausia baimino VLB valdybą ir vertė ją galvoti, kas bus be gimnazijos.

Esminis motyvas kurti kultūros institutą ir buvo mintis, neišlaikius gimnazijos turėti bent vieną kitos formos kultūrinę įstaigą.

Tuo pačiu valdybą ir lietuvių intelektualus nedžiugino ir bendra liuanistikos padėtis Vokietijoje. Nors beveik visuose Vokietijos universitetuose veikė Rytų Europos institutai ir seminarai, bet juose buvo daugiausia dėstoma ir tyrinėjama apie Rusiją ir Lenkiją. Ne ką daugiau Lietuva rūpinosi ir pokaryje vokiečių pabėgėlių iniciatyva įkurtos mokslinės institucijos Vidurio Europos tyrinėjimams kaip Herderio institutas, Göttingeno tyrinėjimo centras (Göttinger Arbeitskreis) arba Šiaurės rytų vokiškos kultūros institutas (Nordostdeutsches Institut). Nors kai kuriuose universitetuose vyko lietuvių kalbos kursai, tačiau baltistika platesne prasme domėjosi tik keletas profesorių. Mokslinėje spaudoje būdavo tik retkarčiais paskelbiamas vienas kitas veikalas ar straipsnis apie Lietuvą. Tad iš vokiečių nebuvo galima laukti, kad jie dėtų pastangų liuanistikai pagyvinti.

VLB valdybos sutikimą kurti kultūros institutą palengvino Vokietijos federacinės valdžios teikiama finansinė parama. Nuo

Arthur Hermann

LIETUVIŲ KULTŪROS

septinto dešimtmečio Vokietijos vidaus reikalų ministerija pradėjo remti ir nevokiečių pabėgėlių organizacijų kultūrinę veiklą. Ši parama buvo nedidelė ir ribota paviniams projektams, už ją labai tiksliai atsiskaitant. Visgi ir tokia parama viliojo imtis iniciatyvos patiems, nes nieko nedarant, nieko ir neduodavo. Tad K.Čeginsko raginimas sutapo su gana palankiomis finansinėmis sąlygomis.

1980 m. VLB valdyba įpareigojo valdybos narį kultūros reikalams Vincą Bartusevičių steigti Lietuvos kultūros institutą. Numatyta, kad institutas veiktų kaip savarankiška bendruomenės įstaiga.

Tiesa gimsta diskusijose

Kūrimo fazėje V.Bartusevičius ir K.Čeginskas laiškais ilgai diskutavo, ar kurti teisme įregistruotą savarankišką institutą kaip draugiją su juridinio asmens statusu ir visiška jos narių atsakomybe, ar palikti jį tiesioginėje bendruomenės atsakomybėje.

Pradžioje pirmenybė buvo teikiama savarankiškam institutui kaip draugijai. Buvo paruoštas statutai, jį pritaikius prie vokiečių draugijų teisės. Jau įsikūrusi institutui keletą kartų posėdžiuose buvo nutarta įregistruoti jį kaip draugiją, tačiau paskutiniu momentu to visgi atsisakyta.

Taip iki šiandien institutas išliko bendruomenės atsakomybėje ir veikia kaip jos dalis, kai tuo tarpu gimnazija su laiku tapo savarankiška įstaiga. Mat išryškėjo, kad institutui patogiau prašyti paramos per bendruomenę ir veikti tiesiogiai jos rėmuose. Priimtas statutai gi galioja kaip veiklos gairės, jo laikomasi renkant valdybą ir tt.

Kuriant institutą buvo svarstomi būsimi jo uždaviniai ir darbo sąlygos. K.Čeginskas manė, kad svarbiausia yra jį įkurti ir pradėti veikti, gi tikslai ir uždaviniai išryškėsia laikui bėgant. Gi V.Bartusevičius pasisakė už aiškius tikslus ir už gana tobulą statuto sudarymą, nurodydamas, kad vėliau bus sunku ką nors pakeisti. K.Čeginskas ragino apmokėti bent vieną darbuotoją, bet V.Bartusevičius jau tada realiai mąstė, kad bendruomenė tam niekuomet neturės lėšų ir pagrindinis darbas galės būt atliekamas tik tokių asmenų, kurie užsidirba savo duoną kitur.

Pirmieji nariai, tikslai ir darbai

1981 m. kovo 7 d. VLB valdybos sušauktaite steigiamajame susirinkime dalyvavo aštuoni steigėjai, kurie įkūrė institutą ir tapo jo pirmaisiais nariais. Sudaryta instituto valdyba, išrinkus V.Bartusevičių

vedėju, dr. Joną Norkaitį jo pavaduotoju ir dr. K.Čeginską sekretoriumi. Po metų J.Norkaitis pasitraukė iš pareigų ir jo vieton buvo išrinktas dr. Vilius Lėnertas. Tokios sudėties valdyba liko iki 1999 m., kai Arthur Hermann pakeitė K.Čeginską. Kontrolieriaus pareigas perėmė Petras S. Odisis, kuris jas atlieka iki šios dienos.

Steigiamasis susirinkimas priėmė paruoštą statutą, kuriame buvo numatyti tokie instituto tikslai: skatinti ir tvarkyti lietuvių kultūrinę veiklą Vokietijoje, palaikyti ryšius su kitomis organizacijomis ir kultūros veikėjais, remti ir derinti kūrybinę iniciatyvą, rūpintis pastoviu vokiečių-lietuvių kultūrinio bendradarbiavimu.

Kaip matome, tai labai platus veiklos barai, kuriuos atlikti neįstengtų net keletas etatinių darbuotojų. Tai jautė ir įkūrėjai, ilgai diskutavę, kaip pradėti darbą. Jie numatė pradžioje imtis tos veiklos, kuri reikalautų mažiausia darbo.

Tokiais lengvesniais darbais buvo įvertinti archyvo įsteigimas, leidinių serijos leidimas ir suvažiavimų organizavimas. Po pusmečio buvo dar nuspręsta įrengti liuanistinę biblioteką. Visi šie darbai tęsiasi iki šiol.

Pirmoji paskaita buvo perskaityta jau steigiamajame suvažiavime. Joje K.Čeginskas kalbėjo apie Lietuvos pagrindžio spaudą.

Pirmasis metinis suvažiavimas buvo suorganizuotas dar tų pačių metų gruodžio mėnesį.

Nauda lietuviams ir vokiečiams

Pirmuose suvažiavimuose buvo skaitomos tik lietuviškos paskaitos labai ribotam klausytojų būreliui. Taip pirmus dvejus metus į paskaitas susirinko vos po 16 asmenų, daugiausia gimnazijos darbuotojų. Net ir pasikviestas vokiečių baltistas Jochen D. Range kalbėjo lietuviškai.

Nuo 1984 m. pradėta įtraukti ir vokiškas paskaitas, tolesniais metais jų skaičių nuolat didinant. Keletą metų tapo įpročiu šeštadienį priešpiet klausyti lietuviškų, o popiet - vokiškų paskaitų.

Pritraukus vokiečių paskaitininkų, pradėjo atvykti ir vokiečių klausytojų. Dalyvių skaičius greitai augo: 1984 m. - 30; 1985 m. - jau 40, o paskutinį dešimtmetį nusistovėjo tarp 50-60.

Suvažiavimuose Hüttenfelde vokiečiai sudaro beveik pusę dalyvių, gi ruošiant Annabergo pilyje Bonnoje, jų net būna dauguma.

Bet toks suvažiavimų vokiečiųėjimas neapsiėjo be protestų. Sulaukta net piktų laiškų, kad lietuviškai įstaigai priderėtų laikytis

O dar svarbesnį vaidmenį pakvietimai turi jauniems vokiečių mokslininkams, pasirinkusiems liuanistinę temą. Jiems tai beveik vienintelė proga kalbėti suinteresuotai publikai. Todėl 1999 m. institutas organizavo net specialų suvažiavimą jauniems tyrinėtojams. Bet ir šiaip beveik kiekvienam suvažiavime vieną ar dvi paskaitas skaito daktarantai ir magistro laipsnio siekiantieji.

Paskaitų lygis pirmąjį LKI gyvavimo dešimtmetį buvo dar gana nevienodas. Pasitaikydavo ir daugiau žurnalistinio pobūdžio pasakojimų, ypač lietuviškai. Bet vis daugiau pereinant į vokiečių kalbą ir dalyvaujant reiklesnei publikai, šandien retai pasitaiko silpniesnių paskaitų, juoba, kad ir organizatoriai į tai kreipia daugiau dėmesio.

Paprastai suvažiavimuose skaitomos įvairios paskaitos iš istorijos, literatūros ir kitų mokslo sričių. Šalia to vis dažniau vykdomi tematiniai suvažiavimai, pvz. 1994 m. apie lietuvių ir vokiečių sugyvenimą Mažojoje Lietuvoje, 1997 m. apie pirmąją lietuvišką knygą (šis suvažiavimas buvo ruoštas kartu su Lietuvos ambasada ir sulaukė ypatingo dėmesio) ir 1998 m. apie nepriklausomybės atgavimą 1918 metais. Ir 2001 m. suvažiavimas buvo paskirtas vien tik 1941-ųjų metų įvykiams.

Bonnai sutikus paremti leidybą, nuo 1985 metų pradėti leisti "Suvažiavimo darbai" ("Jahrestagung"), kur talpinamos suvažiavimų paskaitos bei vienas kitas leidiniui specialiai parašytas straipsnis. "Suvažiavimo darbuose" skelbiami beveik vien tik vokiški tekstai. Leidinys sulaukia vis daugiau pripažinimo ir paklausos. Jis siunčiamas visoms didesnėms bibliotekoms Vokietijoje ir Lietuvoje bei asmenims Vokietijoje, kurie domisi Lietuva. Visas paskaitas galima įsigyti ir atskirai, nes dalis tiražo būna sugama pagal paskaitas. Šiuos paskaitų sąsiuvinius užsisako specializuotos bibliotekos ir pavieniai asmenys, suinteresuoti tik šia tema.

Didžiausios paklausos paprastai sulaukia straipsniai apie vokiečių ir lietuvių santykius bei apie šiandieninę Lietuvos padėtį. Daugumoje straipsnių gvildenamos istorinės temos. Gerą trečdalį sudaro literatūros tyrinėjimai. Likusieji yra iš politikos, teisės ir ekonomikos. Bet ne visos skaitytos paskaitos būna atspausdinamos, nes vis dar pasitaiko, kad prelegentai neįteikia teksto arba jį panaudoja kituose leidiniuose. Bet tai jau išimtis, nes kiekvienam paskaitininkui pranešama iš anksto, kad paskaita bus skelbiama "Suvažiavimo darbuose".

20 metų Lietuvių kultūros institutui (1981-2001)

IR MOKSLO ŽIDINYS

lietuvių kalbos ir jos atsisakant kenkiama lietuviybei. Bet instituto valdybai stengiantis stiprinti vokiečių ir lietuvių bendravimą bei norint rasti pripažinimo vokiečių mokslo pasaulyje, nebuvo kito pasirinkimo.

Be to pritraukus vokiečių mokslininkų, bendra suvažiavimų paskaitų kokybė ryškiai pagerėjo.

Šandien galima tvirtinti, kad LKI suvažiavimai ne ką nusileidžia panašioms vokiečių moksliniais renginiams. Tik institutas neįstengia suteikti vokiečiams įprastų suvažiavimo vietos patogumų.

Per dvidešimt metų beveik visi Vokietijos mokslininkai, rašantys lietuviškomis temomis, dalyvavo institute suvažiavimuose. 1981-1999 m. iš 74 paskaitininkų 21 buvo išeiviai, kurie skaitė 45 paskaitas, 32 vokiečiai-prelegentai perskaitė 41 paskaitą ir iš Lietuvos - 21 mokslininkas su 21 paskaita. Paskutiniajame dešimtmetyje vis didėja vokiečių ir Lietuvos paskaitininkų procentas.

Galima tvirtinti, kad be šių instituto suvažiavimų didelė dalis čia skaitytų paskaitų išvis nebūtų buvę paruoštos ir publikuotos. Ypač vokiečiams, kurie su lietuviška tematika susiduria atsitiktinai arba ją tyrinėja tik pripuolamai, pakvietimas į instituto suvažiavimą yra dažnai akstinas rimčiau padirbėti liuanistikos baruose.

Trys suvažiavimai įvyko Annabergo rūmuose Bonnoje, gi visi kiti vyko Hüttenfelde, kur juos galima pigiau praveisti, bet kaip minėta, sąlygos nėra idealios. Ilgą laiką pasitenkinta tik šeštadieninėmis paskaitomis, bet dabar rengiami savaitgaliniai suvažiavimai nuo penktadienio vakaro iki sekmadienio pietų. Taip atsiranda daugiau progos pasikalbėti ir pabendrauti tarpusavyje paskaitininkams ir dalyviams.

Įtikinanti leidinio paklausa

Jau instituto egzistavimo pradžioje buvo svarstoma publikacijų galimybė. Iš pradžių, trūkstant pajamų, pradėta leisti atskirų paskaitų leidinių seriją sąsiuvinio formatu. Iki 1986 m. išleisti 7 numeriai, kurie išskyrus vieną buvo visi lietuviškai. Daugiausia paklausos sulaukė V.Bartusevičiaus sudarytas lietuviškų organizacijų ir veikėjų adresynas, išėjęs dviem laidomis 1983 ir 1986 m. Kurį laiką diskutuota, ar išvis verta patiems verstis leidyba ir ar neužtenka paskelbti paskaitas lietuviškoje spaudoje. Gi vokiškas paskaitas tuo metu mielai graibstė metraščiai "Acta Baltica" ir "Baltisches Jahrbuch". Visgi dauguma instituto narių suprato savų leidinių svarbą, nes tik tokiu būdu galima mokslo pasauliui įrodyti savo egzistenciją ir reikalingumą.

Ar galima kritikuoti Lietuvą?

Pradėjus kviesti vokiečių paskaitininkus ir spausdinti jų straipsnius, buvo kilusi diskusija, ar juos ir tada spausdinti, kai straipsnyje kritiškai ar net neigiamai pasisakoma apie Lietuvą.

Išivijoje tuo laiku dar netrūko įsitikinimo, kad svetimtams galima pristatyti tik pozityvius Lietuvos reiškinus. Ypač vienas instituto narys oponavo, vokiečių paskaitose matydamas Lietuvai neigiamų aspektų. Net geriausias Lietuvos istorikas Vokietijoje Manfred Hellmann tapo apkaltintas nedraugiškumu Lietuvai. To suvažiavimo chronistas tokią nuomonę paminėjo spaudoje, kiti lietuviški išėivijos laikraščiai ją pakartojo. Tenka tik guostis, kad M.Hellmann išėivijos spaudos neskaitė.

Kitų vokiečių tyrinėtojų straipsniuose buvo rasta marksizmo įtakos. Dar kitą kartą pareikalauta pakeisti vieno straipsnio pavadinimą, nes jis sugestionuoja skurdžią socialinę padėtį Lietuvoje. Tai buvo straipsnis apie elgetas Lietuvoje, kurio pavadinimui buvo panaudotas vokiškas posakis: "Vienam turtuoliui tenka šimtas ubagų". Skelbiant straipsnį, šio pavadinimo buvo atsisakyta.

Bet šiaip instituto vedėjas nėra linkęs cenzūruoti kitataučių arba vengti paskaitininkų iš Lietuvos.

Susidariusi galimybei kviestis paskaitininkų iš Lietuvos, institutas tuojau pat tuo pasinaudojo. Pirmasis 1988 m. buvo Rimvydas Valatka, kalbėjęs apie Sąjūdžio susikūrimą ir laisvės siekimą.

Veiklai reikia daug pastangų

Metinių suvažiavimų organizavimas ir paskaitų leidimas yra be abejo ryškiausia ir svarbiausia instituto veikla. Nuo 1988 m. suvažiavimų metu vyksta dar ir koncertai, kartais ir parodos. Visa tai reikalauja nemažai darbo ir pastangų. Du trečdaliai instituto pajamų skiriami kaip tik šiai veiklai.

Dabar, netekus federalinės vyriausybės paramos, prisideda rūpestis išskirti jos kiekvienam suvažiavimui ir leidiniui atskirai.

2001 m. suvažiavimą parėmė Hesseno krašto vyriausybė. Be to šis suvažiavimas suorganizuotas kartu su Šiaurės Rytų vokiškos kultūros institutu, kuris taip pat prisidėjo ir prie jo finansavimo.

Tad nėra to blogio, kuris neišeitų į gerą. Norint gauti paramos, dabar teks dar daugiau kreipti dėmesio į suvažiavimų kokybę, o tai galų gale institutui išeis tik į naudą.

Gal sulauksime ateityje paramos ir iš Lietuvos vyriausybės bei fondų.

Rūpesčiai dėl archyvo

Kiti konkretūs instituto darbai vyksta daugiau tyloje, visuomenės nėra taip pastebimi, bet reikalauja ne mažiau triūsio.

Tai archyvo ir bibliotekos sudarymas ir tvarkymas. Archyvo įrengimas buvo numatytas jau steigiamajame susirinkime, tuo labai rūpinantis VLB valdybai. Mat prie valdybos ligi tol neegzistavo joks archyvas.

Senos bylos ir kai kurie vertingi palikimai gulėjo sumesti Rennhofo pilies palėpėje. Niekas nerinko apylinkių ir organizacijų bylų. Nors pavieniai privatūs asmenys sukauptavo vertingos lituanistinės archyvinės medžiagos, bet jiems mirus, ji būdavo paprastai išmetama į sąšlavynus.

Tad VLB valdyba tikėjosi, kad institutas išspręs šią problemą. Tam ji pilyje paskyrė du kambarius, kuriuose pradėta kaupti bylas. Archyvą prižiūrėti apsiėmė Andrius Šmitas. Būdamas Vasario 16-tosios gimnazijos mokytoju ir greitai tapęs jos direktoriumi, jis tačiau neturėjo laiko pats archyvą tvarkyti.

1984 m. pilis apdegė, bet laimei ta dalis, kur buvo instituto patalpos, nenukentėjo. Tačiau iš palėpių dar vis neperkeltos bylos sudegė. 1988 m. atstačius pilį, institutas gavo jau septynis didelius kambarius, kur užteko vietos archyvui ir bibliotekai.

Archyvas gana sparčiai didėjo. Buvo surinktos apylinkių, bendruomenės ir gimnazijos bylos.

Jau 1983 m. vertingos medžiagos perdavė Albertas Gerutis. A.Geručiui mirus, jo našlė institutui perleido didelę palikimo dalį, išskyrus diplomatinį archyvą, kuris buvo perkeltas į Romą. Su A.Geručio archyvu perimta ir nemaža Juozo Gabriio archyvo dalis.

Dabar archyvą sudaro 120 dėžučių su VLB valdybos ir apylinkių, 192 dėžutės su katalikų sielovados ir 200 dėžučių su A.Geručio bylomis ir kiti mažesni palikimai.

Ilgą laiką visa tai gulėjo nesutvarkyta kartonuose, nes niekas nenorėjo apsiimti šio juodo ir neapmokamo darbo. Taip tęsėsi, kol 1994 m. į Hüttenfeldą atsikėlęs Liudas Kairys pats pasisiūlė archyvą sutvarkyti. Deja 1999 m. L.Kairys mirė ir archyvas vėl neteko savo prižiūrėtojo. Visgi dabar jis yra taip sutvarkytas, kad juo galima naudotis. Nors medžiaga nėra katalogizuota, bet ant dėžučių bent jau surašytas jų turinys.

Galima svarstyti, kiek prasminga laikyti tokius archyvus išseivijoje ir ar nebūtų prasmingiau ir LKI archyvą perduoti, sakyme, Išeivijos institutui Kaune.

Išeivijoje dar vis dalinai delsiama perleisti archyvus Lietuvai, dar vis nenorima skirtis nuo savo praeities, kiek prisibijant, kad ir Lietuvoje tie archyvai gali užsigulėti ir kad jais niekas nepasinaudos.

Gal tikrai nėra reikalo skubėti? O gal laikui bėgant viskas išsispręs savaime, nes - kažin kaip ilgai išseivijoje yra pajėgi išsilaikyti tokia specifinė, būtent į laiką ir išlikimą orientuota įstaiga. Gal išties prasmingiau panaudoti išseivijoje dar veikiančius archyvus palikimams rinkti, vėliau juos perduodant Lietuvoje įrengtam centriniam išseivijos archyvui?

Knygos per internetą

Šalia archyvo greitai pradėjo veikti ir li-tuanistinė biblioteka.

Gimnazija jau turėjo biblioteką, bet ji neatitiko mokslinių reikalavimų.

1982 m. gauta dr. Jono Griniaus 1200 tomų biblioteka, 1984 m. - didelė dalis (2000 tomų) A.Geručio bibliotekos. Vėliau gauta dar visa eilė mažesnių privačių bibliotekų ir apylinkių knygynėlių. Biblioteka greitai augo.

Dirbdamas bibliotekininku netolimam Heidelberge, lyg ir jaučiau pareigą perimti ir instituto bibliotekos tvarkymą. Nuo 1983 m. pradėjau LKI knygas katalogizuoti, įtraukdamas jas į Heidelbergo bendrąjį katalogą ir į centrinius Rytų Europos katalogus Herderio institute Marburge ir Prūsijos valstybinėje bibliotekoje Berlyne. Nuo 1998 m. knygos katalogizuojamos *online* į elektroninį Pietvakarių Vokietijos bibliotekų katalogą, tad jas galima rasti ir užsisakyti ir per internetą. Heidelbergo universiteto biblioteka visada rėmė šį darbą ir iki šiol neprašo apmokėti už paslaugas, nors privačioms bibliotekoms tai yra įstatymo numatyta.

Niekuomet neturėjome pinigų knygoms pirkti, tad biblioteka daugiausia gausėjo iš palikimų. Peržiūrint palikimus susidarė vis didėjantis skaičius dubletų, nes beveik visose privačiose išseivijų bibliotekelėse buvo maždaug tos pačios išseivijoje išleistos knygos ir iš Lietuvos padovanoti sovietiniai leidiniai. Dubletų neišmetėme, jos mums labai pravertė.

1989 m. LKI bibliotekoje lankėsi Lietuvos nacionalinės bibliotekos direktorius dr. Vladas Bulavas. Su juo susitarta išseivijos knygų dubletas perleisti Nacionalinei bibliotekai, o ši prižadėjo mums siųsti svarbesnius Lietuvos išleidžiamų leidinių.

Taip 1990-1992 m. į Lietuvą buvo išsiųsta apie 1500 išseiviskų knygų, o mums nuo tada siunčiamos naujos mokslinės knygos ir žurnalai.

Instituto bibliotekoje buvo saugojama ir prof. Antano Maceinos biblioteka, turinti per 2000 tomų. Dauguma - filosofinės ir teologinės vokiškos knygos, kurios instituto bibliotekai netiko. Ir šią biblioteką perdavėme M.Mažvydo nacionalinei bibliotekai, kuri ją ir toliau išlaiko kaip personalinį rinkinį.

Šiandien instituto biblioteka turi apie 10.000 knygų, iš kurių apie 6.000 knygų yra katalogizuotos ir prieinamos. Deja, dar vis neturime vietoje gyvenančio darbuotojo, kuris galėtų bent keletą valandų kas savaitę atidaryti biblioteką. Todėl tenkinamės knygų skolinimu per paštą.

Knygų paklausa yra gana ribota, nes beveik visos knygos yra lietuviškos, o lietuviškai skaitančių Vokietijoje yra visgi nedaug. Per metus paskoliname apie 50 iki 100 knygų, kas normaliai bibliotekai yra labai mažai. Tad ir vėl galima klausti, kiek šis darbas prasmingas. Tačiau tokių knygų ieškantys ir jų nerandantys jokioje kitoje Vokietijos bibliotekoje džiaugiasi šia galimybe.

Ir instituto darbuotojai neapsieina be šių knygų. Juk sulaukiame kas savaitę keleto įvairių užklausimų, į kuriuos atsakyti galima tik bibliotekos pagalba. Kreipiasi valdžios ir mokslo institucijos su gana specifiniais klausimais, sulaukiame geneologinių užklausimų.

Galėjome padėti Saur leidyklai sudaryti Baltijos kraštų biografinę enciklopediją, retkarčiais padedame ruošiant parodas ir t.t. Vyksta šokie tokie knygų mainai su kai kuriomis Vokietijos, Lietuvos ir Lenkijos bibliotekomis.

Kita instituto veikla

Kurį laiką institutas apsiėmė jam nebūdinga veikla. Lietuvai siekiant laisvės ir Sovietų Sąjungai ją boikotuojant, tuometinis Aukščiausiosios tarybos pirmininkas V.Landsbergis prašė padėti aprūpinti Lietuvą medikamentais. Vincas ir Ona Bartusevičiai ir keletas išseivijų lietuvių gydytojų suorganizavo medikamentų vają. Per trumpą laiką surinkta iš firmų, vaistinių ir ligoninių vaistų už daugiau kaip pusę milijono markių.

1990 m. sveikatos apsaugos ministrai dr. Juozai Olekai buvo suruošta kelionė po Vokietiją, kurios metu jis susitiko su įvairiais politikais, parlamentarais ir su šalpos organizacijų atstovais.

Iki 1992 m. penki transportai su medikamentais buvo perduoti Lietuvos sveikatos apsaugos ministerijai. Už gautas pinigines aukas buvo nupirktas vertingų medicininių aparatų. Lietuvoje gyvenimui sunormalėjus, institutas 1995 m. nutraukė šią veiklą.

Institutas vis gauna užklausimų išleisti tą ar aną knygą. Vienu laiku buvo svarstoma išleisti A.Geručio archyve saugomus Kudirkos laiškus. Vydūno sūnėnas Storost prašė paskelbti juo tyrinėjimus apie Vydūną. Paskutiniu laiku kreipiasi asmenys iš Lietuvos, prašydami Vokietijoje išleisti knygas, kurių neva Lietuvoje negalima paskelbti. Taip pat buvo planuota išleisti Lietuvos istoriją vokieškai. Bet ir geriausi norai liko neįvykdyti, neturint tam lėšų.

Nuo 1993 m. institutui ne kartą buvo siūloma perimti Europos lietuviškųjų studijų savaitės organizavimą. Bet LKI vadovui atrodė, kad šalia metinio suvažiavimo ruošti dar vieną didelį renginį institutui būtų perdaug.

P.Reklaitis nuolat prašė institute įrengti muziejų. Neturint vietoje tam pasišventusio asmens šitai įgyvendinti taip pat nėra įmanoma.

Norus riboja galimybės

Įkūrus institutą kai kurios draugijos pasižadė lyg ir nereikalingos. Tuo metu gana aktyvi Lietuvių kultūros draugija net buvo pasiruošusi su institutu susijungti arba bent artimai bendradarbiauti. Ši draugija organizavo koncertus, meno parodas ir literatūros aptarimus tarp lietuvių. Susivienijimo atsisakyta nurodžius, kad institutas yra įstaiga, o ne draugija ir kad jis neturi narių, išskyrus darbuotojus. Tačiau svarbiausia šio atsisakymo priežastimi reikėtų laikyti instituto mokslinius siekius ir norą plėsti ryšius su vokiečiais, kas ne tiek rūpėjo minėtai draugijai.

Vienu laiku bandyta bendradarbiauti su Lietuvių tyrimo ir studijų centru Čikagoje bei su Baltų draugija Vokietijoje, bet greitai pamatyta, kad tam paprasčiausiai neužtenka jėgų. Visos šios organizacijos veikė daugiau ar mažiau pirmininkų ir vadovų pastangomis, neturėdamos etatinių darbuotojų. Tad pasikeista laiškais ir leidiniais, bet taip ir neprieita iki bendrų projektų ir darbų.

Bet ir dabartinėmis sąlygomis bet koks veiklos plėtimas yra sunkiai įmanomas, nes narių, kurie tuo pačiu yra daugiau ar mažiau ir darbuotojai, nedaug: dr. Vincas Bartusevičius, dr. Kajetonas Čeginskas (išvykęs į Švediją), Arthur Hermann, Jonas Kavaliūnas (išvykęs į JAV), dr. Vilius Lėnertas, dr. Jonas Norkaitis, Petras S. Odinis ir Andrius Šmitas.

Didžiausią darbo našumą neša instituto vadovas dr. V.Bartusevičius, kuris jį taip pat atlieka neatlyginamai, greta savo tiesioginio darbo profesinėje mokykloje bei kitų pareigų bendruomenėje. Taip jau yra, kad Vo-

kietijoje, kaip ir kitur iševijoje, beveik visų lietuviškų įstaigų ir organizacijų gyvavimas, gal išskyrus didesnes bendruomenes, visiškai priklauso nuo pavienių asmenų užsiangazavimo. Paprastai tas jų darbas trunka iki gyvos galvos, nes niekas kitas nenori jo perimti. Labai dažnai nuo vieno asmens sugebėjimo organizuoti, pritraukti bendradarbių ir t.t. priklauso ir įstaigų likimas, ir veikla.

Geroji tokio reiškinio pusė, kad nekyla ginčų ir rietenų, blogoji - kad tam asmeniui negalint arba ne taip sugebant dirbti sutrinka arba net užsibaigia tos įstaigos ar organizacijos veikla. Toks pavojus grėšia ir institutui, V.Bartusevičiui kada nors nustojus jam vadovauti. Panaši situacija bibliotekoje bei archyve, kur taipogi beveik neįmanoma rasti bendradarbių, kurie apsimtų tokios apimties darbų šalia savo profesijos ir šeimos. Vilties, kad bendruomenė kada nors sugebės apmokėti nors vieną bendradarbių, mažai.

Iki praeitų metų gauta iš Bonnos parama buvo numatyta tik suvažiavimams ir leidiniams, bet ne tarnautojams. Nuo 1981 iki 1990 m. institutas turėjo 66.485 DM pajamų, iš kurių vokiečių valdžia buvo skyrusi 26.079 DM, gi nuo 1991 iki 1995 m. (taigi per penkis metus) turėta 65.415 DM pajamų, iš valdžios gaunant 40.781 DM. Iš šios sumos buvo vien tik suvažiavimams 1981-1990 m. buvo išleisti 26.129 DM ir 1991-1995 m. - 24.676 DM, o leidiniams 1981-1990 m. 16.395 DM ir 1991-1995 m. - 18.913 DM.

Paskutiniaisiais metais LKI kiek parėmė Tautinių mažumų ir iševijos departamentas prie Lietuvos Vyriausybės ir Lietuvos fondas.

Dabar, daugiau negaunant tiesioginės Vokietijos valdžios paramos, tenka persiorientuoti ir kiekvienam renginiui, leidiniui ar projektui atskirai ieškoti paramos iš įstaigų ir fondų. Visa tai reikalauja dar daugiau darbo, didesnio pasiruošimo ir kokybės gerinimo, nes paramos galima sulaukti tik ypatingai vertingiems renginiams.

Gerieji pagalbininkai

Baigiant reiktų paminėti keletą svarbesnių instituto pagalbininkų, kurie tiesioginiai prisidėjo prie instituto įkūrimo ir jo veiklos.

Nepaprastai daug institutui nuveikė jo iniciatorius dr. Kajetonas Čeginskas. Jis ne

tik įpiršo įkurti institutą, bet ir iki 1995 m. buvo jo didžiausias skatintojas ir geroji dviasia užkulisyje. Jis mokėjo pozityviai vertinti kitų veiklą, paguosti ir suteikti naujų jėgų.

Kiek kitokio charakterio buvo uolus patarėjas dr. Povilas Reklaitis. Ne kartą jį padėjo ir patarė, bet deja linko greitai užsi-gauti ir laikėsi konservatyvių pažiūrų.

Iki savo mirties 1984 m. institutą labai rėmė dr. Albertas Gerutis.

Labai daug pagelbėjo Liudas Kairys, kuris paskutinius keturis savo gyvenimo metus atidavė institutui, čia nemokamai trūšęs po 4-6 val. kas dieną. Jis sutvarkė visus žurnalų rinkinius ir archyvą.

Instituto buveinėje nesant nė vieno nuosavo bendradarbio, nemažai jo darbų atliko VLB valdybos reikalų vedėjai ir gimnazijos sekretorė. Vykstant LKI renginiams Hüttenfelde niekuomet neapsieinama be tiesioginės gimnazijos vadovybės ir jos mokytojų paramos.

Instituto silpnosios pusės

Taigi, turint omenyje minėtas sąlygas ir aplinkybes, per šiuos dvidešimt metų in-

LKI steigiamojo susirinkimo 1981 03 07 dalyviai. Pirmoje eilėje iš kairės: J.Kavaliūnas, P.S.Odinis, dr. V.Lėnertas; antroje eilėje: dr. K.Čeginskas, dr. V.Bartusevičius, A.Šmitas, dr.J.Norkaitis. Viršuje kun. A.Rubikas (nusigręžęs). Nuotrauka iš LKI archyvo.

stituto nuveikta ne tiek jau mažai. Bet aki-vaizdūs ir trūkumai.

Mažai palaikyta ryšių su mokslinėmis įstaigomis Vokietijoje ir Lietuvoje. Retai prisidėta prie kitų įstaigų renginių arba dalyvauta kitų įstaigų ruoštuose suvažiavimuose. Archyvas ir biblioteka prieinami tik iš anksto susitarius. Neįstengta praveisti kokių nors didesnių projektų. Institutas nelabai sugebėjo suteikti naujų impulsų lietuviškam kultūriniam gyvenimui Vokietijoje, kas buvo programoje numatyta.

Neturint etatinių darbuotojų, kurie visą savo darbo jėgą galėtų skirti institutui, beveik neįmanoma didinti instituto darbingumo. Tenka pasitenkinti pasiektais ir toliau tęsiamais darbais ir džiaugtis kiekvienais gyvavimo metais.

Kasmetinis Pasaulio lietuvių bendruomenės ir Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos kraštų pirmininkų suvažiavimas šiemet įvyko rugpjūčio 12-15 dienomis Seinuose. Į jį susirinko pirmininkai ar jų įgaliotiniai iš 20 kraštų, visa PLB valdyba ir būrys svečių.

Pirmininkų suvažiavimas buvo pradėtas susipažinimo vakarone sekmadienio vakare Lietuvių namuose Seinuose. Kraštų pasiuntinius, atstovaujančius daugiau nei vienam milijonui lietuvių-išeivių 32 pasaulio valstybėse, sveikino Lenkijos LB valdybos pirmininkė I.Gasperavičiūtė, LR ambasadorius Lenkijoje D.Degutis, PLB valdybos pirmininkas V.Kamantas ir kiti.

Pirmadienio ryte suvažiavimo dalyviai padėjo gelių prie A.Baranausko paminklo ir ant žuvusių 1919-1920 m. lietuvių karių kapų Seinų kapinėse.

Pirmasis suvažiavimo posėdis pradėtas invokacija, kurią sukalbėjo J.E. vyskupas P.Baltakis. Posėdžio tema "Lietuvių diaspora ir Lietuva - nauji poreikiai ir uždaviniai" pranešimus padarė PLB pirmininkas V.Kamantas, vicepirmininkė M.Lenkauskienė ir Tautinių mažumų ir išeivijos departamento prie LR vyriausybės generalinis direktorius dr. R.Motuzas. Po jų kraštų pirmininkai turėjo progos pranešti, kaip jų kraštuose vykdomi PLB X-ojo Seimo nutarimai.

Posėdyje dalyvavęs ambasadorius D.Degutis perdavė Lietuvos respublikos užsienio reikalų ministro A.Valionio sveikinimus. Nurodęs, kad pasaulio lietuvių reikalai yra vienas iš Užsienio reikalų ministerijos prioritetų, ambasadorius pasidžiaugė jaunąja lietuvių karta užsienyje, kuri laiduoja, kad PLB ir toliau išlaikys savo politinę galią, turėjusią nepaprastos reikšmės Lietuvos nepriklausomybės byloje, o dabar - siekiant narystės NATO ir Europos Sąjungoje.

Antrajame posėdyje PLJS valdybos pirmininkas M.Stanevičius ir XI-ojo PLJ kongreso ruošos komiteto pirmininkas V.Lemkė informavo, kaip praėjo kongresas Australijoje bei apie pasirošimo darbus sekančiam jaunimo forumui. PLJS kraštų pirmininkai pranešė apie veiklą savo kraštuose.

Vakare suvažiavimo dalyviai lankėsi Punske, kur dalyvavo dainų ir šokių koncerte naujai pastatytuose Lietuvių kultūros rūmuose. Po to svečiai turėjo progos paviešėti Suvalkų krašto lietuvių šeimose, kelias valandas asmeniškai pabendrauti su vi-

rūpimais klausimais, kaip pvz. dėl dvigubos pilietybės, paramos naujesiems emigrantams bei Rytų kraštų bendruomenėms ir pan.

Biagamajame posėdyje rugpjūčio 15 d. jam pirmininkavęs V.Kamantas glaustai apibendrinamas suvažiavimo darbą pažymėjo, kad šis pasaulio lietuvių atstovų forumas atliko savo pagrindinį tikslą: gvildentos svarbiausios problemos, diskutuota, aptartos ateities gairės. Ir kas labai svarbu - suvažiavimas išreiškė solidarumą su Seinų-Punsko krašto lietuviams, patiriančiais specifinių sunkumų, išsaugant savo tautinę tapatybę. Suvažiavimas priėmė visą eilę dokumentų: jau minėtą pareiškimą dėl NATO plėtros, rezoliuciją dėl lietuvių padėties Lenkijoje, nutarimų dėl lietuviško švietimo, Valdovų rūmų atstatymo ir kt.

Po to suvažiavimo dalyviai dar turėjo progos kartu su keliais tūkstančiais maldininkų dalyvauti Punsko bažnyčioje iškilmingose šv. Mišiose - Žolinės atleiduose. Ta proga vietos jaunimas ir vaikai buvo pripynę daug gražių derliaus vainikų, kuriuos iškilmingai nešė į bažnyčią. Savo nupintą pasaulio pavidalo vainiką joje nešė ir Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos atstovai. Po mišių aikštėje prie bažnyčios dar vyko Suvalkų krašto saviveiklininkų koncertas, o po to bendros vaišės klebonijos sodelyje.

Ne visų kraštų pirmininkai ir jų atstovai atvyko į šį suvažiavimą dėl įvairių priežasčių, tačiau Vokietija buvo puikiai reprezentuojama. Dalyvavo VLB valdybos pirmininkas A.Šiuoždinis su žmona, VLJS pirmininkė V.Remert-Fontes, Vasario 16-osios gimnazijos direktorius A.Šmitas, gimnazijos kuratorijos pirmininkas V.Damijonaitis, PLB vicepirmininkė M.Šmitienė, 11 PLJ kongreso ruošos komiteto pirmininkas V.Lemkė su žmona ir trumpam buvo atvykęs buvęs Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos pirmininkas R.Baliulis, bei VLJS valdybos ir PLJ kongreso ruošos komiteto narys K.Žulys.

M.Šmitienė

Autorės nuotraukose: viršuje - suvažiavimo posėdžiui pirmininkaujau V.Kamantas; apačioje - būriai maldininkų Punske.

Kraštų pirmininkų suvažiavimas Seinuose

Gvildentos problemos, pademonstruotas solidarumas

etos lietuviams.

Rugpjūčio 14 d. įvykusio trečiojo posėdžio tema "Lietuviškas švietimas ir kultūra - tikslai ir galimybės". Kalbėjo A.Uzdila ir PLB valdybos švietimo komisijos pirmininkė R.Kučienė, o po jų kraštų atstovai pasakojo apie savo švietimo bei kultūrinę veiklą.

Ketvirtajame posėdyje, skirtame bendruomenės darbams ir problemoms, buvo kalbama apie sunkią "Pasaulio lietuvių" padėtį, Valdovų rūmų projektą, Lietuvos įstojimą į NATO perspektyvas. Pastaruoju klausimu priimtas pareiškimas, adresuotas JAV, Lenkijos ir Lietuvos prezidentams, kuriame pasveikintos Lietuvos pastangos, ruošiantis narystei NATO, bei Lenkijos, kaip naujos NATO narės sėkmė, įgyvendinant Aljanso politiką ir tikslus, džiaugiamasi JAV parama, užtikrinant NATO plėtros tęstinumą bei naujų narių pakvietimą į Aljansą 2002 metais. Pareiškime pažymėta, kad Lietuvos ir kitų Baltijos valstybių narystė NATO galutinai atkurtų istorinį teisingumą ir užtikrintų vieningų, nedalomų ir saugių Europos namų atkūrimą.

Rugpjūčio 14 d. PLB ir Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos kraštų pirmininkų suvažiavimą taip pat raštu pasveikino ir Lietuvos prezidentas V.Adamkus.

Po pietų suvažiavimo dalyviai toliau tęsė pažintį su dabartiniu vietos lietuvių gyvenimu ir istorija, dalyvaudami 4 valandų ekskursijoje po Suvalkų kraštą. Punske prie paminklo Lietuvos partizanams, žuvusiems Lenkijoje, jie padėjo vainiką ir sugiedojo Lietuvos himną.

Sugrįžę į Seinus suvažiavimo dalyviai dar ilgai ir aštriai diskutavo svarstytais ir kitais

PLB valdybos posėdis Vilniuje

Pasaulio lietuvių bendruomenės valdyba rugpjūčio 10d. posėdžiavo Vilniuje, PLB atstovybėje LR Seimo rūmuose. Dalyvavo visi 10 PLB valdybos narių. Kalbėta apie finansinę padėtį, X-jo PLB Seimo nutarimų vykdymą, švietimo bei kultūros reikalus, žurnalą "Pasaulio lietuvis", PLB istorijos knygą, naujų lietuvių bendruomenių steigimą, NATO ir Europos Sąjungos reikalus, XI-ji PLJ kongresą ir pan.

PLB valdybos posėdį apylankė Lietuvos Seimo pirmininko pavaduotojas Artūras Skardžius. Jis džiaugėsi, kad valdyba posėdžiavusia Seimo rūmuose, dėkojo jai, kad kraštų pirmininkų suvažiavimas ruošiamas Seinuose ir Punske, kas duos to krašto lietuviams noro ir ryžto lietuvišką darbą tęsti toliau.

Posėdžio metu PLB valdyba įteikė prof. Vytautui Merkiui 2.000 \$ premiją už jo parašytą išsamią knygą apie vysk. M.Valančių ("M.Valančius - tarp katalikiškojo universalizmo ir tautiškumo"). Premijos mecenatas yra dr. Jonas Adomavičius iš Čikagos, JAV.

PLB valdyba pasveikino ir įteikė dovaną jaunavedžiams Dovilei ir Vytautui Lemkiam. Vytautas yra XI PLJ kongreso ruošos komiteto pirmininkas, o Dovilė šio komiteto narė. Abu yra Vasario 16-osios gimnazijos absolventai.

Nutarta, kad PLB istorijos knygą toliau redaguos istorikė Vitalija Stravinskienė. Tikimasi, kad knyga bus išleista 2003 metų vasarą. Dar ne visi kraštai yra atsiuntę istorines, iliustruotas nuotraukomis savo krašto lietuvių bendruomenės apžvalgas.

Nutarta, kad sekantis PLB ir PLJS kraštų pirmininkų suvažiavimas vyks Vilniuje 2002 m. liepos mėnesio pradžioje, dar prieš Dainų ir šokių šventę.

III-oji Pasaulio lietuvių dainų ir šokių šventė įvyks Lietuvoje, Vilniuje 2002 m. liepos 4-7 dienomis. Išeivijos chorų dalyvavimu rūpinasi Darius Polikaitis, o ryšininke su tautinių šokių grupėmis yra Audra Lintakienė.

Žurnalas "Pasaulio lietuvis" vis dar turi skolų, todėl nutarta kolkas, kol padėtis nepagerės, leisti jį kas du mėnesius. Vieno numerio išleidimas kainuoja 5.000 \$. Redaktorė PLB švietimo komisijos pirmininkė Regina Kučienė taip pat prašė, kad visi daugiau rašytų į "Pasaulio lietuvi" apie tai, kas vyksta PLB kraštuose.

PLB Seimas įpareigojo PLB valdybą sudaryti ypatingą komisiją, kuri rūpintųsi Valdovų rūmų atstatymo projekto rėmimu. Tačiau valdybai vis dar nepavyko tos komisijos sudaryti. Ypač pasigendama PLB Seimo narių užsiągažavimo. Jeigu kas sutiktų tapti šios komisijos nariu, prašome kreiptis į PLB valdybą.

M.Šmitienė

Aš ilgą laiką gyvenau Kanadoje: nuo 1948 m. kovo iki 1979 m. rugpjūčio mėn.

Atlikęs darbo sutartį ir persikėles į Kanados plieno širdį Hamiltono miestą, nuo pat pirmos dienos įsijungiau į lietuvišką visuomeninę veiklą. Ten įsteigiau Hamiltono Lietuvių sporto klubą "Kovas", kurio gretose ir šiandien tebėra virš 250 narių, antrosios ir net trečiosios kartos lietuvių, kurie klevo lapo krašte garsina "Lithuanian" vardą. Po kelerių metų, perdavęs pirmininkavimą Č.Mickūnui, perėjau į Kanados Lietuvių bendruomenės veiklą. Ėjau parengimų vadovo pareigas bei įvairias kitas, o 1954 m. buvau išrinktas KLB Hamiltono apylinkės valdybos pirmininku (tuomet Hamiltone buvo 2,2 tūkst. lietuvių) ir kiek vėliau KLB krašto valdybos sekretoriumi. Lietuviškos darbo dirvos su mažom pertraukom neapleidau iki pat išvykimo į Vokietiją.

Į plačią lietuvišką veiklą labai norėjau ir mėginau įsijungti ir Vokietijoje. Deja, nepavyko. Spėjau, kad buvau "persona non grata"... Gaila! Tad Vokietijos LB valdybos veiklą teko tik stebėti ir beveik po 21 metų noriu padaryti keletą pastabų.

Ne vieną kartą vokiečių spaudoje teko skaityti šmeižtų apie lietuvių tautą, ypač skaitytojų laiškuose, tačiau neradau nė vieno atsakymo, paneigiančio žinią. O juk tai buvo VLB valdybos šventa pareiga, kaip organizacijos, atstovaujancios gal 10-15 tūkst. lietuvių! Atsakydavau į šmeižtus netolimą "Mannheimer Morgen" bei Münchene leidžiamam "Süddeutsche Zeitung". Juose atspausdintus mano atsakymus tebeturiu savo archyve. Siūlyčiau VLB valdybai į savo tarptautinį žurnalistinę gabumų narį spaudos reikalams, kuris galėtų teisingai atsakyti į tokius šmeižtus ne tik spaudoje, bet ir televizijoje, nes net ir filmuose apie dabartinį Lietuvos gyvenimą taip pat labai dažnai klaidingų žinių.

Kodėl reikalaujama iš kiekvieno lietuvių solidarumo įnašo (saugok Dieve, tik ne mokesčio! Juk neturime mokesčių inspekcijos ir rinkėjų...), norint būti VLB nariu? Tuo būtinu įnašu prarandama daug lietuvių, ypač dabar iš Lietuvos atvykstančių. Tą gerai žinau iš pirmųjų žingsnių Kanadoje. Kanados LB neatstumdavo nė vieno (ten - virš 30 tūkst. lietuvių), nereikalaujavo griežtai solidarumo įnašo, o tik prašydavo atlikti šią pareigą. Kiekvienas lietuvis buvo įtrauktas į sąrašą, jis buvo kviečiamas į renginius, kuriems sumokėdavo už įėjimo bilietą ir tuo pačiu papildydavo KLB iždą. Įdomūs, gerai išgarsinti renginiai - koncertai, pasilinksminimai, mugės su lietuviškais patiekalais - gerokai praturtintų ir Vokietijos LB kasą. Tiesa, didelę paramą lietuviškai veiklai klevo lapo krašte teikia lietuviški bankeliai, įsteigti Toronte, Hamiltone, Montrealyje, Kanados Lietuvių fondas, Tautos fondas. Tačiau kartu negalima pa-

Keletas pastabų iš šalies

miršti JAV, Kanados, Australijos lietuvių paramos Vasario 16-osios gimnazijai, nes tikrovėje VLB gyvenimas ir "sukasi" apie tą mokslo įstaigą. Nebūtų gimnazijos - lietuviška veikia būtų apmirusi.

Žinau lietuviškos gimnazijos reikšmę už Lietuvos ribų. Juk lankiau lenkų okupuotame Vilniuje lietuvišką mokslo įstaigą - Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnaziją. Tad visiškai suprantu, kad Vasario 16-osios gimnazija ir jos sukaktimi džiaugėsi ne tik Vokietijos lietuviai, bet ir laisvoji Lietuva, visa išeivija. 50 metų - tai svarbus ir garbingas jubiliejus. Malonu, kad jis buvo iškilmingai pažymėtas. Deja, kartu reikia apgailestauti, kad Lietuvos Nepriklausomybės sukaktis beveik nevaicino jokio vaidmens šiame renginyje, tik "nolens volens" keliais sakiniais tebuvo prisiminta. O juk Nepriklausomybė, aplaistyta savanorių, partizanų, šaulių krauju, ir davė į lietuviškas rankas pasą, kuris apsaugojo mus Vokietijos stovyklose nuo panašaus likimo, kokio susilaukė rusai, ukrainiečiai, gudai ir kitos Sovietų Sąjungos pavergtos tautos. Esu tikras, kad be nepriklausomos Lietuvos šiandien išeivijoje nebūtų ir Vasario 16-osios gimnazijos. Tad scenoje šalia didelio gimnazijos jubiliejaus užrašo reikėjo įrašyti ir Lietuvos Nepriklausomybės 83-iają sukaktį.

Gerai, kad VLB valdyba leidžia labai gerai redaguojamą žiniaraštį "Informacijos". Jos yra tiltu, jungiančiu Vokietijos LB narius. Be VLB bei apylinkių lietuvių veiklos "Informacijos" turėtų suglaustai, gal dviejuose puslapiuose aprašyti Lietuvos politinio, kultūrinio, ekonominio ir sportinio gyvenimo kelių mėnesių santrauką. Vokiška žiniasklaida gan šykštoka Lietuvos reikalais, išeivijos lietuviški laikraščiai yra brangūs, ne visi gali juos užsiprenumeruoti, taip pat ir Lietuvos spaudą. Gerai, kad "Informacijos" siunčiamos išeivijos spauda, kuri glaustai persispausdina VLB gyvenimo įvykius. Bet tos "naujienos" jau nėra "naujienos", bet trijų-keturių mėnesių pasenusios žinios. Ar nevertėtų VLB valdybai pačiam informuoti išeivijos spaudą apie Vokietijos lietuvių gyvenimo rūpesčius ir laimėjimus. Čikagos "Lietuvių balso" redaktorius Vytautas Radžius rašė man: "Žmonės labai noriai skaito Jūsų straipsnius ir komentarus, nes Europa visada arčiau širdies."

Kazys Baronas, žurnalistas
Viemheim

Red. prierasas:

O kaip Jūs, mielas skaitytojau ar skaitytoja, asmeniškai vertinate VLB veiklą, ką norėtumėte papeikti, pasiūlyti ar pagirti? Parašykite arba paskambinkite ir pasidalinkite savo mintimis. Mes neįsiseisime, bet būsim tik dėkingi, nes konstruktyvi kritika juk padeda tobulėti, o nuosirdus pagyrimas skatina neapsileisti.

Münchenas:

Kaip jau minėta praėjusiam "Informacijų" numeryje, birželio 12 d. Munchene Liudviko Maksimilijano universitete viešėjo ir paskaitą apie Lietuvos transatlantinę integraciją skaitė Lietuvos Respublikos ambasadorius Vokietijoje prof. dr. Vaidievis Gerasavičius.

KAD LIETUVA NELIKTŲ UŽ DURŲ

Paklaustyti pranešimo susirinko daugiausia lietuviai, bet nemažai buvo ir kitų Pabaltijo šalių, Rusijos ir Vokietijos atstovų.

Per dešimt nepriklausomybės metų, kalbėjo ambasadorius prof. V. Gerasavičius, Lietuva gali džiaugtis jos pasiekimais. Nepaisant besikeičiančių vyriausybių ir politinių jėgų, šalies tikslai ir kryptys išliko tie patys. Vidaus politikoje palengva įsitvirtino laisvoji rinka, privatizavimas, užsienio investicijos ir verslo plėtimas į Vakarų. Užsienio politikos srityje siekiama narystės Europos Sąjungoje ir NATO, o taip pat gerų santykių su visomis šalimis. Vienintelis dalykas, kas keičiasi, ateinant naujoms valdantioms jėgoms, yra reformų vykdymo tempas. Naujos vyriausybės politikos tikslas yra paspartinti ekonomines reformas.

Infliacijos lygis 2000 m. buvo vienas iš žemiausių visoje Rytų ir Vidurio Europoje ir net iš kai kurių Vakarų Europos šalių. Jis siekė 1,4 %. 2001 m. jis turėtų kilti iki 1,8%. Tai susiję su JAV dolerio kursu euro atžvilgiu ir kt. Nuo ateinančių metų litas turėtų būti susietas su euru, kas yra svarbu, siekiant narystės Europos Sąjungoje.

Ekonomikos augimas priklauso be abejo ne vien nuo vidinių šalies pastangų. Rusijos krizė sustabdė kuriam laikui Lietuvos ekonomikos vystymąsi, tačiau pagal 2000 m. apskaičiavimus, Lietuvos ekonomika atsigauja. Šalies bendras vidaus produktas siekė praėjusiais metais 3,3 %, o 2001 m. jis turėtų išaugti ekspertų nuomone iki 4,2 %.

Su Rusijos krize susijęs ir aukštas bedarystės procentas: 2001 m. balandžio mėn. duomenimis jis yra 12,6 %. Tačiau Lietuvos orientacija ir verslo plėtimas į Vakarų pademonstravo džiugius rezultatus: praėjusiais metais eksportas į Vakarų išaugo iki 21,8 %, o tai sudaro beveik 48 % viso šalies eksporto. Vakarų Europos šalys yra kiekybiškai ir kokybiškai svarbiausia rinka plėsti Lietuvos verslui su užsieniu. Pagrindinės Vakarų eksporto šalys yra Vokietija ir Anglija. Daugiausiai eksportuojama į Baltijos šalis.

Lietuva tampa vis patrauklesne užsienio šalių investuotojams. 2000 m. investicijos siekė 6 mlrd. Vokietijos markių. Pagrindiniai investuotojai yra Danija, Švedija, JAV, Vokietija ir Anglija. Privatizavus Klaipėdos laivų uostą, Lietuvos oro linijas, "Lietuvos energiją" ir "Lietuvos dujas", tikimasi dar didesnio užsienio kapitalo augimo. Be abejo šių svarbių objektų privatizavimas yra sudėtinga problema. Nereikia pamiršti, kad

po investicijų prasidės kapitalo plaukimas iš Lietuvos. Lieka abejonių, ar tai bus naudinga Lietuvai.

Anot ambasadoriaus, nemažiau svarbu skatinti savoje šalyje verslo vystymą. Lietuva yra nemažai pasiekusi lazerio, informacijų ir komunikacijos sistemų, elektronikos ir kt. srityse.

Lietuva nuo jos valstybingumo atkūrimo siekia visiško Lietuvos pripažinimo Europoje. Lietuvos kaip lygiavertės valstybės pripažinimas būtų narystė Europos Sąjungoje. Ambasadorius pasidalijo viltimi, kad Lietuva artėja tikslo link ir kad savo pastangomis beveik pasivijo pirmąją kandidatų grupę.

Narystė ES yra reikalinga Lietuvai, kad pasitiktų šalimi išaugtų ir kad tuo būdu internacionalinis kapitalas galėtų dar labiau klestėti. Europos rinka atvertų naujus kelius Lietuvos verslininkams ir naujoms partnerystėms. Taipogi Lietuvos narystė ES ir NATO užtikrintų saugumą ne tik tame regione, bet ir Europoje. Bendradarbiavimas su Rusija ir Kaliningrado srities integracija yra nemažiau svarbūs klausimai Europos ateičiai nei problemų sprendimas Balkanų pusiasalyje.

Rytų Europos ir bendrai Europos saugumas, pasak prof. Gerasavičiaus, neišvaizduojamas be Baltijos šalių ir ypač be jų narystės Europos Sąjungoje ir NATO. Baltijos šalys turėtų būti ekonominio, politinio ir kitokio bendradarbiavimo tiltas į Rytus.

Kaip jau minėta, Lietuva labai rimtai rengiasi narystei ES. 2000 m. kovo mėn. buvo pradėta derėtis dėl 8 punktų, kurie buvo sėkmingai užbaigti tų pačių metų birželio mėn. Kartu su Slovakija Lietuva pirmąją antrojoje kandidatų grupėje ir nedaug atsilieka nuo pirmosios grupės narių Lenkijos, Čekijos ir Maltos.

Kartu rengiamasi ir narystei į NATO. Lietuvos gyventojų palankumas šiai organizacijai nuolat auga: apklausų duomenimis jai palankūs apie 51 % gyventojų. Skeptikų yra apie 25-27 %. Į klausimą, kodėl Lietuvai reikalinga stoti į NATO, ambasadorius atsako trumpai: narystė reiškia tam tikrą šalies brandumą ir pasitikėjimą ja. Tai tarsi kokybės ženklas. Be abejo svarbu įgyti kitų pasitikėjimą, tačiau nemažiau svarbu pačiam savimi ir kitais pasitikėti.

Žinia, Lietuvai negresia jokie karo pavojai, baigė pranešimą ambasadorius prof. Gerasavičius. Tačiau atsizvelgiant į šalies geopolitinę padėtį, kaip antai į kaimyninių valstybių ekonominę, politinę ir karinę situaciją, reikia būti ypatingai atidiems.

Nuotr.: prof. dr. Vaidievis Gerasavičius.

Istorinis patyrimas demonstruoja, kad šalis su ribotais materialiniais ir kitokiais resursais yra nepajėgi viena užtikrinti savo saugumo. Iš to seka, kad Lietuvai reikalinga kolektyvo pagalba, būtent NATO.

Po pranešimo ambasadorius atsakė į susirinkusiųjų klausimus, kurie buvo nemažiau įdomūs nei pats pranešimas.

Jolanta Guesdon

Richardui Hermanui

- 80

Šių metų rugsėjo 11 d. Richardui Hermanui (Richard Hermann) suėjo 80 metų.

Jis priklauso 1958-1960 metų išeivijai, kai vokiečių pilietybės teisėmis daugiau kaip 10.000 Lietuvos gyventojų persikėlė į Vokietiją. Dalis jų čia prisiliejo prie lietuvių bendruomenės.

R. Hermanas buvo jau 1964 m. išrinktas Muncheno apylinkės pimininku ir 22 metus išbuvo šiose pareigose. Visą šį laiką Muncheno apylinkė pasižymėjo gyvumu: reguliariai vyko įvairūs subuvimai, veikė vaikų mokyklėlė ir šokių grupė, rūpintis kiekvienu nariu. Jis prisidėjo ir prie studijų savaičių ruošimo ir buvo uolus jų lankytojas.

Richardo Hermanno veikla neatskiriama nuo jo žmonos Vincutės, kuriai šių metų birželio 8 d. taipogi suėjo 80 metų, angažavimosi lietuvių baruose. Nė vienas subuvimas neapsiėjo be jos organizacinių talentų ir dainų.

Richardas ir Vincutė užaugino du lietuviškai kalbančius vaikus. Jų namai pasižymėjo nepaprastu vašingumu. Čia buvo priimti šimtai, o gal net tūkstančiai Muncheną aplankančių lietuvių iš Lietuvos, Amerikos ir viso pasaulio.

R. Hermanas gimė 1921 m. Šunskuose, lankė Rygiškių Jono gimnaziją Marijampolėje ir aukštesniąją technikos mokyklą Kaune. 1941 m. repatriavo į Vokietiją. 1942 m. grįžo į Lietuvą ir mokėsi toliau. 1944 m. buvo įtrauktas į vokiečių armiją ir karo pabaigoje pateko į sovietų nelaisvę. Paleistas apsigyveno Lietuvoje, kur baigė geodezijos studijas, sukūrė šeimą ir dirbo iki 1959 metų Klaipėdoje. Persikėlęs į Vokietiją dar kartą lankė ir baigė geodezijos studijas ir nuo 1961 m. dirbo valstybinėje įstaigoje.

Bonn-Köln:

Kviečiame į lietuvišką mokyklėlę

Pagalilau ilgai brandinta mintis - įkurti šeštadieninę lietuvišką mokyklėlę mūsų vaikučiams - tampa tikrove.

Šių metų lapkričio 3 dieną pradėdame pirmuosius lietuviškuosius mokslo metus Bonnoje.

Vaikučius ir paaugusius vaikus - lydimus tėvelių bei senelių, o taip pat ir visai savarankišką jaunimą kviečiame atvykti lapkričio 3 d. 11 val. į Lietuvos atstovybę Bonnoje, Konstantinstr. 25a, pirmą mūsų pamokai - pirmam susitikimui.

Džiugu, kad Bonnos-Kölno apylinkės pirmininkės Jūratės Nöthen ir p. Nijolės Bruder iškeltą iniciatyvą be galo geranoriškai palaikė atstovybės vadovybė bei darbuotojai, užleisdami mūsų ilgai lauktajai mokyklėlei erdvią patalpą.

Suprantama, kad įvairaus amžiaus susirinkusieji turės skirtingą "lietuvišką patirtį", skirtingus lietuvių kalbos įgūdžius, o taip pat ir skirtingus poreikius bei lūkesčius mūsų mokyklėlės atžvilgiu. Bandysim visa tai suderinti - ir pragmatiškus tikslus, ir malonų bendravimą lietuviškoj aplinkoj.

Mažiesiems, be abejo, bus naudingas skaitymo, lietuviškos tarties įgūdžių formavimas. Gražiai, sklandžiai reikšti mintis, taisyklingai kirčiuoti - visiems būtų praver-tu.

Tikėtina, kad rasis nemažai jaunimo, kuriam svarbiausia bus išmokti (ar nors neišti sau pamiršti...) taisyklingos rašybos. Juk ne vienam gali tekti parašyti pvz. prašymą lietuviškai... ir net Lietuvoje.

Jeigu kas keltų sau sudėtingesnių uždavinių, ieškosim galimybių padėti ir jiems.

Pagalilau gali būti sėkmingai pasinaudota neįkainojama galimybe mūsų vaikams įgyti lietuvišką draugų ir draugių ratą.

Jeigu užtektų ūpo ir laiko, tai ko gero suspėtume nors ir kukliai pasiruošti ne dažnoms mūsų bendrijos šventėms - pradžiuginti mielus tautiečius ir visus susirinkusiuosius poetiniu žodžiu ar daina. Juolab, kad mūsų boniške bendruomenė praturtėjo naujais nariais. Dabar jau turime ne tik choreografe, bet ir dirigentą bei muzikos mokytoją.

Mokyklėlės durys bus plačiai atvertos visiems - ir mažiesiems, ir dideliems. Gera būtų, kad savo dėmesiu mus pagerbtų vyriausieji išeivijos atstovai, kurie yra mūsų, palyginti netolimos, istorijos liudininkai, galintys gyvu žodžiu ir savo gyvenimo pavyzdžiu jaunimui parodyti lietuviškos ir tautinio tapatumo svarbą. O ir patys prie arbatos puodelio galėtų pabendrauti, pasidalinti prisiminimais.

Sąmoningai negraudinu mielų tautiečių ir visų prijauciančiųjų širdį veriančiais ir Lietuop genančiais žodžiais, nemandau kurstyti tautinio sąmoningumo tragikomiškais tautiniais šūkiu su "gintarine ašara aky"... Kiekvieno mūsų keliai ir likimai perdėm skirtingi, o ir mūsų tautinės aspiracijos skirtingos...

Vis gi tikriausiai nesuklysiu tardama, kad lengviau gyventi žmogui, žinančiam savo šaknis, mylinčiam savo Tėvynę (ar antrąją tėvynę, bet nemažiau brangią) ir nebijančiam prisipažinti esąs mažos, bet garbingos tautos atstovas, kalbąs lietuvių - visų indoeuropiečių kalbų pramotės - kalba.

Pasaulis paliko mažas ir kompaktiškas. Nyksta metropolijų ir provincijų požymiai, elektroninės komunikacijos tapo greičiausiai ir bene populiariausia bendravimo priemone, tik žmogaus dvasinis gyvenimas tebeteri daug archainių savybių. Jis keičiasi pamažu, jis ugdomas lėtai...

Galvoje vis skambanti močiutes daina..., spintoje rasti pablukę tautiniai drabužiai..., vaikystės Joninių prisiminimai..., kelios eileraščio eilutės vis gražinančios ir gražinančios mielą lietuviško gamtovaizdžio paveikslėlį... Kiekvienas turim savo vėrinėlį...

Taigi - pasvajosiu...

Tegu mūsų lietuviška mokyklėlė bus tuo mažu nors kiek svarbiu karolėliu kiekvienam ją lankančiam.

Danutė Lunskienė

D ė m e s i o !
Lapkričio 3 d. 11.00 val. Lietuvos atstovybės Bonnoje patalpose, Konstantinstr. 25 a, įvyks pirmoji lietuviškos mokyklėlės pamoka.
K v i e č i a m e !

Hamburgas:

Vasaros palydos

Prabėgo vasara, palikdama visiems daug atostoginių įspūdžių bei prisiminimų.

Bergedorfo irklavimo klube rugsėjo 8 d. susirinko hamburgiečiai su šeimomis, draugais ir žinoma daug vaikučių pasidalinti vasaros įspūdžiais, pabendrauti, pasilinks-minti bei gamtoje pasportuoti, palydint va-sarą.

Mūsų vasaros palydos sutapo su istorine švente - Vytauto Didžiojo karūnavimo die-na. Gal ir būtume pamiršę, jei ne Teresė Lipšienė - jau ne pirmą kartą nušluostydama visiems nosis savo žiniomis. Majoras Vilmantas Tamošaitis, pasiremdamas Šapo-kos istorija, supažindino su istoriniais įvy-kiais - Vytauto Didžiojo karūnacija.

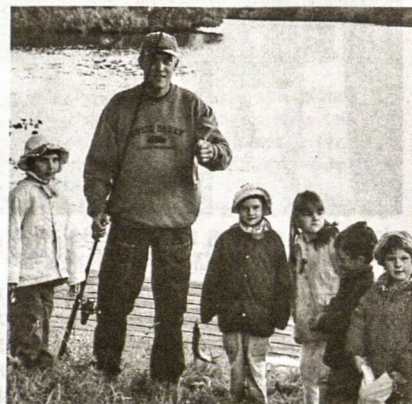
Mes, rengėjai, neleidome susirinkusiems vien tik smaguriauti ant lauzo keptomis dešrelėmis bei kepsniais. Visi buvo pakvie-sti pasportuoti bei išbandyti savo jėgas ant treniruoklių. Pasistiprinę galėjo taip pat išbandyti laimę loterijoje ir įvairiausiose žaidimuose. Prizui gauti neužteko laimingą bilietą ištraukti, teko ir meninius sugebėjimus ar išmintį pademonstruoti.

Ne tik suaugę bandė visus linksmiti dainomis, bet ir mūsų mažiesiems da-lyviams užteko drąsos dainelę sudainuoti ir eilėraščių padeklamuoti. Tarp vaikučių atsi-radusi drąsuolė uždavė visiems porą mįslių išminčiai bei vaizduotei palavinti.

Šioje šventėje netrūko šmaikštaus žodžio, gardsaus juoko, liksmų lietuviškų dainų ir šokių. Laikas prabėgo labai greitai. Visi išsiskirstė jau netoli vidurnakčio su gera nuotaika ir noru vėl visiems kuo greičiau susitikti.

*Vida Busse
Dalia Henke*

Sportavome ir linksminomės kaip tik išmanėme. Raimondas Paulauskas ir visas būrys mažųjų hamburgiečių išbandė savo laimę žvejyboje ir netgi žuvų pagavo. Fotografavo D.Henke

Münchenas:

Paramos akcijos

Interessengemeinschaft Baltikum organizuoja akcijas Baltijos šalims paremti, artėjant NATO viršūnių susitikimui ateinančių metų rudenį.

Akcijų metu apie mūsų šalį bus tiesiogiai informuota Vokietijos visuomenė ir tuo būdu tikimasi palankesnės Vokietijos politikos Baltijos šalių atžvilgiu.

Smulkesnė informacija adresu:
www.triwddata.ch/public/igbaltikum.html
Jolanta Guesdon

Gimnazijoje tapo ankšta

Vasario 16-osios gimnazija Hüttenfelde mokslo metus pradėjo rugsėjo 3 dieną. Į pamokas šiemet susirinko rekordinis moki- nių skaičius - 168.

65 iš jų - ne lietuvių kilmės vokiečiai. Iš 103-ių lietuvių kilmės mokslėvių 60 yra iš Vokietijos, 38 iš Lietuvos, 1 iš Lenkijos, 1 iš Rusijos, 2 iš Brazilijos, 1 iš Urugvajaus. Daugiausia mokslėvių yra 9-oje ir 10-oje klasėje - po 22, mažiausia - 13-toje - "tik" 7, neskaitant 13-osios, kurioje 3 merginos iš Pietų Amerikos, jau baigusios įvai- rias mokyklas savo kraštuose, Vasario 16- osios gimnazijoje mokosi vien lietuvių kal- bos, Lietuvos istorijos bei lietuviškų papro- čių, šokių, dainų, rankdarbių.

Šiemet bene pirmą kartą gimnazijos istori- joje teko atsisakyti priimti apie 20 lietuvių ir apie 60 vokiečių. Lietuviams, beje, pritrūko vietų bendrabutyje, juos būtų ga- lėta priimti, jei jų tėvai būtų suradę kitą apgyvendinimo netol mokyklos galimybę.

Bendrabutyje šiemet užimtos visos 82 vi- etos, iš jų 42 mergaičių ir 40 berniukų.

Gimnaziją lankysiantys vokiečiai toliausiai gyvena Wormse, jiems kasdien teks į mo- kyklą važinėti apie 18 kilometrų.

Vokiečiai į bendrabutį nepriimami, nors jei taip būtų, pageidaujančių gauti vietą atsirastų taip pat nemažai. Gimnazija ir to- liau yra nusistačiusi visas bendrabučio vi- etos skirti vien lietuvių kilmės vaikams, tam kad lietuviškai galėtų čia mokytis ne- priklausomai nuo to, kaip toli nuo moky- klos gyvena jų tėvai.

Nuo užpraeitų mokslo metų Vasario 16- osios gimnazija yra privati, bet pilnai valstybės pripažinta mokykloje įstaiga. Iki tol lietuviškoji mokykla buvo visai privati, todėl abiturientams reikėdavo laikyti daugybę

mokyklose mokslo metai pa- prastai prasideda trimis sa- vaitėmis anksčiau.

Gimnazijos mokykloje planai išliko tie patys kaip ir pernai. Tai reiškia ir vokiečiai, ir lietuvačiai mokosi pagal vo- kiškos valstybinės gimnazijos planus. Dalis dalykų lietuva- čiams dėstomi lietuviškai, vo- kietai čiams vokiškai. Lietu- vaičiai dar papildomai turi lankyti lietuvių kalbos ir lite- ratūros, Lietuvos istorijos bei geografijos pamokas, o vokiečiams gimnazija siūlo išmokyti lietuvių kalbą specialiai įkurtame būrelyje (AG). Beje, interesas lietuvių kal- bai yra nemažas: kai pernai būrelio steigi- mas šiek tiek užsitęsė, vokiečiai tiesiog bombardavo direktorių klausimais, kada gi pagaliau jie galės pradėti jį lankyti.

Laisvalaikio mokslėiviai kaip ir anksčiau galės dalyvauti įvairiuose sportiniuose bei kultūriniuose renginiuose, mokytiis groti muzikos instrumentais bei groti orkestruo- se, šokti tautinių ir šiuolaikinių šokių rateli- uose, dainuoti chore, dalyvauti skautų ir ateitininkų veikoje, arba susipažinti su darbu (ir žaidimo) su kompiuteriu galimybėmis.

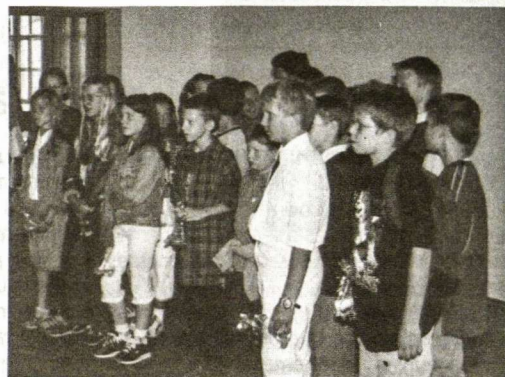
Nepaisant visoje Vokietijoje jaučiamo mokytojų trūkumo direktoriui A.Šmitui ir šiemet pasisakė surasti pakankamą skaičių pedagogų, kad planingai vyktų visos pa- mokos. Iš viso gimnazijoje šiemet dirbs 33 mokytojai ir auklėtojai, tačiau 7 iš jų tik valandininkais ir 12 - puse etato.

Be gimnazijos "veteranų" - direktoriaus pavaduotojų Ronaldo Tesnau ir Lieselotte Manss, mokytojos ir bibliotekos vedėjos Bronės Lipšienės, berniukų bendrabučio

vedėjo Edmundo Jankūno, mergai- čių bendrabučio vedėjos Audronės Ručienės ir eilės kitų mokytojų ir auklėtojų, šiemet prie mokytojo pul- to lietuvių gimnazijoje pirmą kartą stos dr. G.Hoffmann (vo- kiečių k., visuo- menės mokslas, istorija), D.Wind (vokiečių k., anglų k. ir ev. ti-

kyba), A.Hector (fizika), B.Schäffner (anglų k.), V.Lemke (matematika), R.Vomberg (matematika), F.Korb (informatika) ir A.Freudenberg (sportas). Jie pakeitė praėjusių metų pabaigoje iš gimnazijos išėjusius penkis mokytojus.

Dėka išaugusio mokslėvių skaičiaus Va- sario 16-osios gimnazijos finansinė padėtis

daugiau-mažiau normalizavosi. Pasak di- rektoriaus, mokyklai išlaikyti reikia viduti- niškai 1,8 milijono Vokietijos markių per metus. Du trečdaliai šios sumos gimnazija gauna iš Hesseno vyriausybės. Kaip valsty- bės pripažinta mokykla, gimnazija iš Hes- seno žemės biudžeto gauna tam tikrą pinigų skaičių už kiekvieną mokslėivį. Likusią sumą tenka surinti aukomis - tiek iš užsie- nio lietuvių, tiek iš įvairių kitų geradarių, kurių dažna sąlyga būna - jei tam tikra suma prisidės ir Lietuvos vyriausybė.

Sunkiausia yra su bendrabučio išlaikymu.

Kaina, kurią moka jame gyvenančių mokslėvių tėvai, šiuo metu per metus sie- kia maždaug 9 tūkstančius markių ir šie- met vėl 10 procentų pakilo. Ji skirtinga mokslėiviams iš Vokietijos ir Lietuvos. At- vykstantieji iš Lietuvos papildomai dar turi apmokėti vizos bei sveikatos draudimo išlaidas.

Iš tikro - tiek lyginant su kitais panašaus "prašmatnumo" internatais Vokietijoje, tiek su realiomis vieno mokslėivio išlaikymo bendrabutyje kainomis, minėta suma yra bent perpus mažesnė. Tačiau, nors ir su- kandę dantis, bet suprasdami, kad didesnė daugeliui tėvų būtų nepakeliama, gimna- zijos vadovai vis dar imasi triūso trūkstančių pinigų ieškoti iš įvairių kitų šaltinių.

Tai niekada nebuvo lengva, ne visi iš karto supranta tokios paramos būtinumą, o pastaraisiais metais dar tenka ir kęsti kai kurių Lietuvos žiniasklaidos atstovų ne tik nesupratimą, bet ir atvirai varomą anti- kampaniją.

Tokiems galima pasakyti tik viena - jei jūsų pastangos išsipildytų, ir Lietuva nu- stotų teikti mokyklai jos prašomą paramą, gimnazija dėl to gal ir neužsidarytų, tačiau ji daugiau nebebūtų lietuvių gim- nazija; ji gal net suklestėtų, bet čia pajėgtų mokytis tik tikrai pasiturinčių vokiečių vai- kai.

Mūsų inf.

M.Šmitienės nuotraukose: viršuje - penktokėlių spiečius, apačioje - ekumeninių mokslo metų pradžios pamaldų Hüttenfelde bažnyčioje momentas.

papildomų egzaminų. Nuo praėjusių metų jie laiko tik keturis abiturės egzaminus.

Vienas ankstesnio gimnazijos statuso punktas vis dėlto išliko: kadangi Vasario 16-osios mokykloje mokosi daug vaikų ne iš Vokietijos, joje nebūna rudens ir Sekmi- nių atostogų, o vasaros atostogos tęsiasi iki rugsėjo pradžios. Kitose Hesseno žemės

Mokyklos programa

Vokietijoje visos mokyklos turi surašyti savo programas. Jose nekartojama švietimo ministerijų išleista mokslo programa, o paaškinama, kaip ji vykdoma. Aprašyme turi atsispsindėti reali mokyklos padėtis – ne tik laimėjimai, bet ir sunkumai. Šalia to mokykla pristato savo profilį, savo užklausinę veiklą, auklėjimo principus ir t. t.

Hesseno mokyklos šią programą turėjo pateikti iki š. m. rugpjūčio 1 d. apskričių švietimo skyriams.

Vasario 16-osios gimnazija taip pat per paskutinius trejus metus ruošė šią programą, o liepos mėnesį, tai reiškia atostogų metu, dalis mokytojų ją galutinai suredavo ir surašė.

Vasario 16-osios gimnazijos programos apimtis - 87 puslapiai teksto ir 52 puslapiai dokumentacijos. Redakcinei kolegijai vadovavo direktoriaus pavaduotoja mokslo reikalams Lieselotte Manss. Kitos redaktorės buvo Angelė Vilčinskienė, Angela Allahyar-Parsa ir Elena Meikienė. Joms talkininkavo mokytojas R.Büchsenstein.

Rugpjūčio 1 d. direktorius A.Šmitas kartu su redakcine kolegija šią programą įteikė švietimo skyriaus atstovei dr. Bordon. Ši pagyrė Vasario 16-osios gimnaziją, kad ji antroji visoje apskrityje atidavė savo programą, stebėjosi jos apimtimi ir trumpai ją peržiūrėjusi, pagyrė, kad ji labai vaizdžiai paruošta, lengvai skaitoma, su santraukomis, taip kad per trumpą laiką galima susipažinti su mokyklos darbu.

A.Š.

Lampertheimo jubiliejiniame parade

Šiais metais Lampertheimas švenčia 50 metų miesto teises. Rugpjūčio mėnesio paskutinėmis dienomis ir rugsėjo pradžioje ta proga vyko įvairiausi renginiai. Atvyko svečių iš Italijos, Belgijos ir Prancūzijos, iš tų miestų su kuriais Lampertheimas yra susigiminiavęs. Šventė baigėsi rugsėjo 2 dieną iškilminga eiseną miesto gatvėmis. Joje dalyvavo veik 80 grupių - vieni su papuoštais vežimais, kiti

ėjo pėsčiomis. Hüttenfeldą, kuris priklauso Lampertheimo miestui, atstovavo Vasario 16-osios gimnazija. Kadangi tą dieną dar tik pradėjo rinktis mokiniai naujiems mokslo metams, eisenoje dalyvavo vos 30 gimnazistų. Jie ėjo pasipuošę tautiniais rūbais. Šilero aikštėje, kur sėdėjo garbės svečiai, per garsiakalbį buvo pristatomi eisenos dalyviai. Pranešėjai paminėjo, kad Vasario 16-osios gimnazija šiais metais taip pat švenčia savo 50 metų jubiliejų.

Paradas truko apie 2 valandas. Karšta saulė išvargino mokinius, bet jie liko patenkinti savo dalyvavimu šiose miesto iškilmėse.

M.Šmitienė

Naujokų "krikštynos"

Vieta "prie kanalo" puikiai žinoma esamiesiems ir buvusiems gimnazijos mokiniams. Rugsėjo 8-ąją abiturientai su šia gimnazistų pamėgta vieta nusprendė supažindinti ir naujai atvykusius mokytojus.

Lietingas ir šaltokas oras neišgašdino nemažo būrio žiūrovų ir jie atėjo prie kanalo stebėti mokinių "krikštyną".

Sunkus buvo naujokų kelias iki to kanalo, kur turėjo įvykti "egzekucija". Vargšeliai, surišti bendra virve ir užrištomis akimis, laukais, miškais, lietaus išplautais keliais turėjo įveikti nelengvą atkarpą, kol pasiekė jų "išventinimo" į gimnazistus vietą. Čia jų

laukė dar didesni išbandymai ir ištyvermės patikrinimai.

Šiame gamtos prieglobstyje tradiciškai pavaizinti "abiturientų" koše, klūpodami gimnazijos naujokai turėjo prisiekti ištikimybę savo mokyklai bei visišką atsidavimą mokslui. Ir tik po to abiturientų "iškankinti", "pašventinti" kanalo vandeniui, jie buvo pripažinti pilnateisiais gimnazistais.

Krikštyną šventę apvainikavo pirmoji šiais mokslo metais diskoteka.

E.Jankūnas

Teroras, palietęs visą žmoniją

Gimnazijos mokinius, mokytojus, tarnautojus, kaip ir visą žmoniją, sukrėtė žiaurus teroro aktas, įvykdytas Jungtinėse Amerikos Valstijose.

Po šios tragedijos kitos dienos vakare gimnazistai susirinko į pilies salę paminėti teroro aukų ir pareikšti solidarumo su visa žmonija, kad tai buvo atviras pasikėsinimas į visą civilizuoatą pasaulį.

Gimnazijos kapelionas A.Kelmelis dar kartą mintimis sugrįžo į tą dieną, kai Amerikos miestus palietė baisiausia pasaulio istorijoje teroro šmėkla.

Apie tai kas įvyko Niujorke bei Vašingtone tą rugsėjo 11-osios rytą, papasakojo gimnazijos direktorius A.Šmitas. Direktorių tai palietė ir tiesiogiai, nes ten, kur teroristai-kamikadzės lėktuvais atakavo laisvojo pasaulio širdį, gyvena jo brolis su šeima.

Visus salėje sujaudino mokytojos M.Dambriūnaitės-Šmitienės, gimusios ir augusios Niujorke, jautriai išsakytos min-

tys. Su skausmu ji kalbėjo apie tūkstančius nekaltai žuvusių žmonių, apie tai, kad tarp jų galėjo būti ir jos mama ar brolis su šeima, draugai bei artimieji, taip pat gyvenantys Niujorke.

Po to buvo sukalbėta malda už šios tragedijos aukas bei jų artimuosius ir visi, nesėdinti degančiomis žvakutėmis, susirinko prie gimnazijos kryžiaus tylos minute pagerbti teroro aukų.

Visi gimnazijos artimiausiam laikotarpiui numatyti pramoginiai renginiai laikinai atšaukti.

E.Jankūnas

Litauische Volksgemeinschaft
i.d. Bundesrepublik Deutschland e.V.
Vokietijos Lietuvių bendruomenė
Lorscher Str.1
Hüttenfeld
D-68623 Lampertheim

ALP (LKA) 1793
20 Postvertriebsstück Deutsche Post AG / D 14659 F Entgelt bezahlt

Adresse / Vieta adresu

2001, Nr. 3

INFORMACIJOMS leisti ir VOKIETIJOS LB aukojo

Alfred Broszat	100 DM
Laima ir Algirdas Stepaičiai (JAV)	30 \$
Vanda ir Vytoldas Gruzdziai (JAV)	30 \$
Elena Dambriūnienė (JAV)	25 \$
Povilas Baužys	50 DM
Alma ir Antanas Šiugždiniai	50 DM
Peter Lebram	36 DM
Antanas Kutas	30 DM
Eva Koch	20 DM

Širdingiausiai dėkojame!

VLB valdyba

2001-ųjų metų

1 renginių kalendorius

- spalio 27 d. *Šiaurės Reino Vestfalijos lietuvių sąskrydis
Düsseldorf*
- lapkričio 1-4 d. *Pabaltijiečių jaunimo suvažiavimas Annabergo pilyje
Bonnoje*
- lapkričio 3 d. *rinkimai į VLB Tarybą (paskutinė balsų išsiuntimo
diena)*
- lapkričio 10 d. *rinkimų į VLB Tarybą balsų skaičiavimas*
- lapkričio 17 d. *Vokietijos Lietuvių bendruomenės darbuotojų
suvažiavimas Romuvos pilyje Hüttenfelde.
Bus skaitoma paskaita tema "Lietuva ir NATO" ir
vakare įvyks žemaičių kultūros draugijos folkloro
ansamblio "Insula" (vad. M. Ričkutė) koncertas*

Sveikiname naujus bendruomenės narius

Liepos - rugsėjo mėn. | VLB veiklą
įsijungė:

Berlyno ap.: Hans-Henning Huth
Vitalija Pauli
Aida Pohl

Hamburgo ap.: Asta Baikauskaitė
Lina Jahn
Giedrius Norkūnas
Katrina Rath
Aiva Rauzaitė

Romuvos apylinkė
spalio 20 d. 19.00 val.
kviečia visus į

VAKARONĖ ROMUVOS PILYJE HÜTTENFELDE

Gros ir dainuos lietuvių bardas
SIMAS BABRAVIČIUS

Veiks dailininko PRANO GUDAIČIO
darbų PARODA-PARDAVIMAS

2001 SPALIO 27 D.

Šiaurės Reino Vestfalijos

LIETUVIŲ SĄSKRYDIS

Klarenbach-Haus, Eichenkreuzstr. 26, Düsseldorf-Holthausen

PROGRAMA JE: pop grupės **VAIRAS** koncertas,
"Sokis vakar ir šiandien" (Aira Šartnerytė + Andrius Bielinis)

pertraukose pasistiprinimas, iki vidurnakčio pasižokimas ir šiaip pasibuvimas.

Veiks b'ras ir bufetas Registracijos pradžia 17 val.,
registracijos mokeskis 20,- DM, VLB nariams, sumokėjusiems solidarumo įnašą už 2001
m. (turėti nario knygelę) ir studentams 10,- DM, o vaikams ir jaunimui iki 18 m. -
veltui. Tel. pasiteirauti:

02166-370999 - Daiva; 02331-43532 arba 0173-8935170 - Valdas

Aukų vaju VALDOVŲ RŪMAMS Vilniuje atstatyti

Perlaidas siųsti į Valdovų rūmų paramos fondo sąskaitą:
litas - Nr. 5704401, užsienio valiuta - Nr. 357089086,
Vilniaus banko Vilniaus filiale, banko kodas 260101777.

Čekius siųsti į Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Fondą:
Lithuanian World Community Foundation, PO BOX 140796,
Grand Rapids, MI 49514-0796,
čekio apačioje pažymint "Valdovų rūmams atstatyti".

Asmeniškai aukas galima įteikti Valdovų rūmų paramos fondo
valdybos raštinėje, S. Daukanto a. 2-13, Vilniuje, tel. 61 40 636

Vokietijos LB Valdybos INFORMACIJOS

Informationsblatt der Litauischen Volksgemeinschaft in der Bundesrepublik Deutschland e.V.
Lorscher Str. 1, D-68623 Lampertheim-Hüttenfeld, Tel.: 0 62 56 - 85 99 00, Fax: 0 62 56-16 41, Email: VokLB@aol.com
Bankverbindung: Deutsche Bank 24 Weinheim, BLZ 670 700 24, Konto-Nr. 581 7978
Redaktorė Laima Žilaitytė-Mayer, mob. tel.: 0160-95 94 35 02, e-paštas: LaimaZM@aol.com
Aukotojams išrašome auką patvirtinančias pažymas, kurias pristačius mokesčių inspekcijai, taikomos mokesčių nuolaidos.
Gautus rankraščius taisome ir trumpiname savo nuožiūra. Spausdinama medžiaga nebūtinai atstovauja VLB Valdybos nuomonei.
Pasinaudojant INFORMACIJŲ žiniomis, maloniai prašome nurodyti šaltinį ir mums atsiųsti vieną leidinio egzempliorių.